

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Diagnoza potrzeb szkoleniowych kadr organizujących i planujących usługi społeczne, zatrudnionych w gminnych i powiatowych jednostkach samorządu terytorialnego oraz instytucjach i podmiotach działających na rzecz włączenia społecznego w województwie łódzkim

Opracował Wydział ds. Badań i Analiz

Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi

Łódź, 2024

Spis treści

Spis treści	2
Wykaz skrótów	3
Wprowadzenie	4
Metody i techniki zastosowane na potrzeby diagnozy	5
Analiza potrzeb szkoleniowych gminnych i powiatowych jednostek samorządu terytorialnego oraz innych instytucji i podmiotów działających na rzecz włączenia społecznego	9
1.1. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu zarządzania	9
1.2. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu pracy socjalnej	14
1.3. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	17
1.4. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy	21
1.5. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej	25
1.6. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu zdrowia psychicznego	28
1.7. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu ekonomii społecznej	30
1.8. Preferowane formy kształcenia kadr pomocy społecznej	33
1.8.1. Preferowane formy kształcenia wszystkich pracowników	33
1.8.2. Preferowane formy kształcenia pracowników socjalnych	37
Podsumowanie	42
Spis rysunków	47

Wykaz skrótów

CAWI	ang. Computer Assisted Web interview (wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW) – technika zbierania informacji bazująca ankiecie w formie elektronicznej wypełnianej przez respondenta
CAPZ	Centrum Administracyjne Pieczy Zastępczej w Łodzi
DPS	dom pomocy społecznej
JST	jednostka samorządu terytorialnego
OPS	ośrodek pomocy społecznej
OWES	ośrodek wsparcia ekonomii społecznej
PCPR	powiatowe centrum pomocy rodzinie
PES	podmiot ekonomii społecznej
ZOL	zakład opiekuńczo-leczniczy

Wprowadzenie

Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi realizuje projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 pn. „Koordynacja działań w zakresie polityki społecznej dla województwa łódzkiego”, w ramach którego przewidywane jest m.in.: bezpłatne wsparcie doradcze i szkoleniowe w zakresie budowania potencjału instytucjonalnego jednostek samorządu terytorialnego (JST) i innych podmiotów do organizacji usług społecznych. W związku z powyższym przeprowadzono badanie mające na celu zdiagnozowanie potrzeb szkoleniowych kadr organizujących i planujących usługi społeczne. Niezbędne informacje zgromadzono za pomocą ankiety internetowej, którą skierowano do gminnych i powiatowych jednostek samorządu terytorialnego oraz innych instytucji i podmiotów działających na rzecz włączenia społecznego w województwie łódzkim, w tym w szczególności do:

- urzędów gmin i miast;
- starostw powiatowych;
- ośrodków pomocy społecznej;
- powiatowych centrów pomocy rodzinie, miejskich ośrodków pomocy rodzinie oraz Centrum Administracyjnego Pieczy Zastępczej w Łodzi¹;
- podmiotów ekonomii społecznej;
- ośrodków wsparcia ekonomii społecznej.

Niniejsza publikacja stanowi podsumowanie wyników badania, które posłużą do stworzenia oferty szkoleniowej w ramach projektu zgodnie z rzeczywistymi potrzebami i oczekiwaniami kadr pomocy społecznej zatrudnionych w powyższych jednostkach.

¹ Jako do wyodrębnionej w strukturze miasta-powiatu Łodzi jednostki realizującej zadania z zakresu obsługi podmiotów instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Metody i techniki zastosowane na potrzeby diagnozy

Badanie potrzeb szkoleniowych kadr przeprowadzono z wykorzystaniem metody CAWI (ang. Computer Assisted Web Interview), której podstawą jest ankieta w formie elektronicznej (internetowa) udostępniana respondentom. W pierwszej kolejności opracowano kwestionariusz, który następnie zaimplementowano w programie do ankietowania wykorzystywanym w RCPS w Łodzi (IBM SPSS Data Collection Author). Wiadomości zawierające link do ankiety zostały wysłane łącznie do 524 podmiotów objętych diagnozą na ich ogólnodostępne adresy e-mail.

Kwestionariusz ankiety składał się z metryczki zawierającej podstawowe informacje o jednostce oraz ośmiu bloków tematycznych obejmujących proponowane tematy szkoleń. W ankiecie wyodrębniono szkolenia w następujących obszarach:

1. Zarządzanie
2. Praca socjalna
3. Rozwój usług społecznych i deinstytucjonalizacja
4. Przeciwdziałanie przemocy
5. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza
6. Zdrowie psychiczne
7. Ekonomia społeczna
8. Kształcenie kadr pomocy społecznej

W przypadku zainteresowania danym szkoleniem, należało zaznaczyć pole przy jego tytule. Istniała również możliwość zgłoszenia własnej propozycji szkolenia, jeśli interesujący temat nie znalazł się wśród gotowych propozycji.

Każdą instytucję lub podmiot biorący udział w badaniu poproszono o wypełnienie jednej ankiety.

W przypadku urzędów gmin i miast oraz starostw powiatowych poproszono o wypełnienie ankiety we własnym imieniu i nie przesyłanie jej do podległych jednostek organizacyjnych realizujących zadania z obszaru pomocy społecznej, tj. ośrodków pomocy społecznej lub

powiatowych centrów pomocy rodzinie². Prośba ta wynikała z chęci zebrania informacji na temat zapotrzebowania na szkolenia w jak najszerszym gronie pracowników uczestniczących w procesie planowania usług społecznych – również zatrudnionych w instytucjach bezpośrednio odpowiedzialnych za zarządzanie poszczególnymi jednostkami terytorialnymi. Pomimo instrukcji zawartej w ankiecie, zidentyfikowano liczne przypadki przesyłania ankiet z jednostek nadrzędnych (urzędów i starostw) do OPS i PCPR, w związku z czym wyniki dla tych jednostek będą prezentowane w sposób skumulowany – łącznie dla urzędów gmin i miast oraz ośrodków pomocy społecznej działających na ich terenie oraz łącznie dla starostw powiatowych i odpowiednich powiatowych centrów pomocy rodzinie.

Ankieta internetowa została udostępniona badanym jednostkom w dniu 24 lipca 2024 r. Pierwotny dwutygodniowy termin na przesłanie odpowiedzi został, zgodnie z założonym planem, przedłużony ze względu na okres urlopowy o kolejny tydzień (tj. do dnia 12 sierpnia 2024 r.), o czym poinformowano respondentów w drodze wiadomości e-mail. Dodatkowo w dniach 13-16 sierpnia 2024 r. pracownicy Wydziału ds. Badań i Analiz wykonali telefony do podmiotów, które nie odpowiedziały na ankietę, przypominając o możliwości jej wypełnienia. Ostateczny termin na udzielenie odpowiedzi wyznaczono na 26 sierpnia 2024 r.

Do ustalonego terminu zwrotu ankiet, 327 podmiotów otworzyło formularz ankiety, z czego 284 jednostki (87%) udzieliły kompletnej informacji. Pozostałe 43 podmioty (13%) nie przekazały żadnych odpowiedzi po uruchomieniu ankiety, co może sugerować brak zainteresowania proponowanymi szkoleniami z ich strony.

Badanie miało charakter anonimowy, a odpowiedzi prezentowane w raporcie przedstawione są wyłącznie w formie zestawień zbiorczych, co uniemożliwia powiązanie odpowiedzi z konkretnym podmiotem.

Charakterystyka badanej zbiorowości

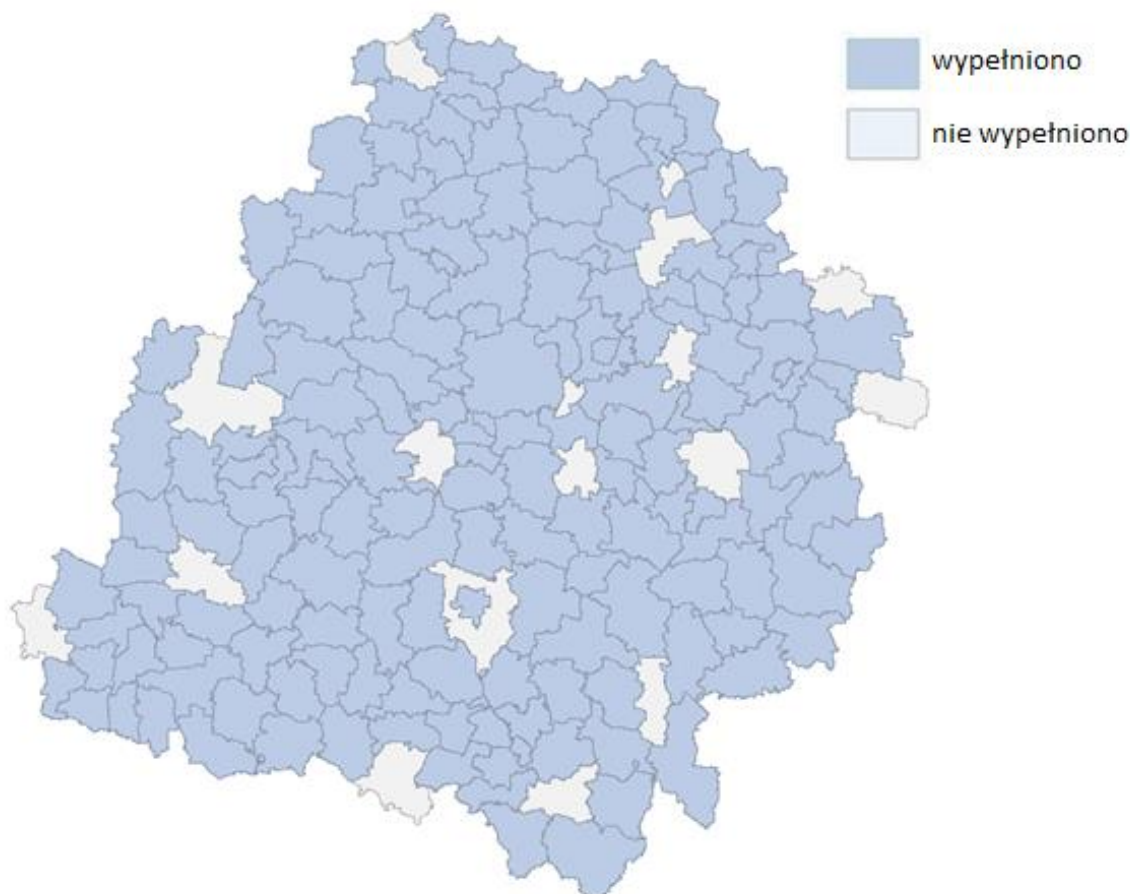
Do udziału w badaniu zaproszono 177 gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) oraz 177 leżących na ich terenie ośrodków pomocy społecznej. Ze względu na sumowanie wyników dla tych samych lokalizacji, informacje pozyskane z powyższych jednostek prezentowane są łącznie

² Jednostki te otrzymały odrębne zaproszenie z dedykowanym linkiem.

i odnoszą się do 177 gminnych jednostek terytorialnych. Odpowiedzi na ankietę otrzymano od 160 jednostek, tj. od 90% wszystkich jednostek gminnych (rysunek 1).

Rysunek 1. Gminne jednostki województwa łódzkiego, z których otrzymano odpowiedź na ankietę

Źródło: opracowanie własne.

Do udziału w badaniu zaproszono także 21 starostw powiatowych oraz 21 powiatowych centrów pomocy rodzinie³, a także wyodrębnione w strukturze MOPS w Łodzi Centrum Administracyjne Pieczy Zastępczej w Łodzi (CAPZ)⁴. Ze względu na sumowanie wyników dla tych samych lokalizacji, informacje pozyskane z powyższych podmiotów prezentowane są łącznie i odnoszą

³ Jak wspomniano we wcześniejszym fragmencie, 3 miasta na prawach powiatu oraz funkcjonujące na ich terenie miejskie ośrodki pomocy rodzinie uwzględniono wśród jednostek gminnych.

⁴ Jednostkę tą włączono do podmiotów szczebla powiatowego ze względu na charakter jej działalności, tj. realizację zadań powiatu z zakresu pieczy zastępczej.

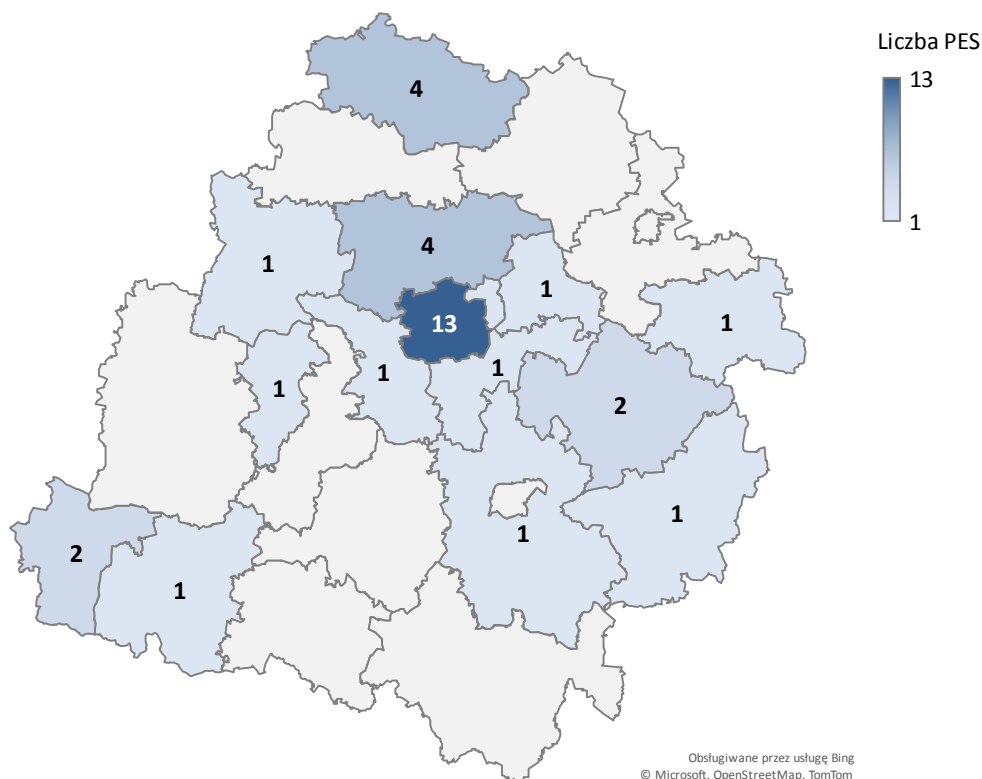
się do 22 powiatowych jednostek terytorialnych. Odpowiedź na ankietę otrzymano od wszystkich jednostek powiatowych.

Do udziału w badaniu zaproszono również inne podmioty działające na rzecz włączenia społecznego, tj. 124 przedsiębiorstwa społeczne oraz 3 ośrodki wsparcia ekonomii społecznej.

Ankietę wysłano do przedsiębiorstw społecznych znajdujących się w wykazie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – Departamentu Ekonomii Społecznej, w oparciu o Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

Spośród powyższych podmiotów odpowiedzi w ankiecie udzieliły 34 ze 124 przedsiębiorstw społecznych, 1 z 3 ośrodków wsparcia ekonomii społecznej. Na rysunku 2 zaprezentowano rozkład terytorialny PES, które wzięły udział w badaniu.

Rysunek 2. Rozkład terytorialny podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego, które odpowiedziały na ankietę

Źródło: opracowanie własne.

Analiza potrzeb szkoleniowych gminnych i powiatowych jednostek samorządu terytorialnego oraz innych instytucji i podmiotów działających na rzecz włączenia społecznego

1.1. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu zarządzania

Jednostki gminne

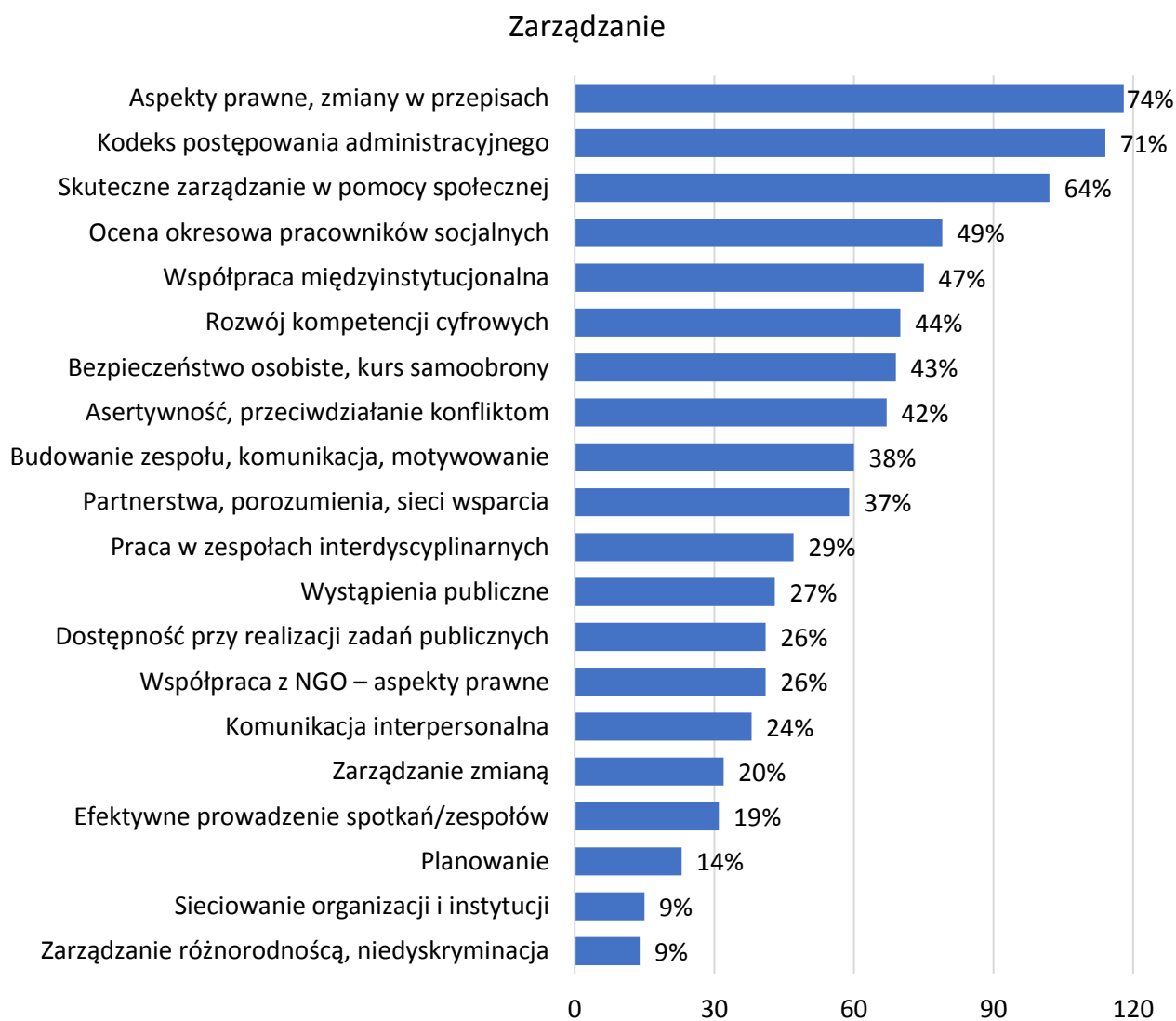
Pierwszy blok tematyczny uwzględniony w ramach badania potrzeb szkoleniowych kadr pomocy społecznej obejmował propozycje 20 tematów odnoszących się do kwestii związanych z zarządzaniem. Największym zainteresowaniem wśród pracowników gminnych jednostek terytorialnych objętych badaniem (tj. urzędów gmin i miast oraz znajdujących się na ich terenie ośrodków pomocy społecznej), cieszyło się szkolenie dotyczące aspektów prawnych i zmian w przepisach w oparciu o ustawę o pomocy społecznej – wskazało je 74% badanych (118 podmiotów). Stosunkowo dużym zainteresowaniem odnotowano również w przypadku szkolenia ze stosowania kodeksu postępowania administracyjnego w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej – temat ten wskazało 114 badanych jednostek gminnych (71%). Trzecim w kolejności, najbardziej przydatnym według respondentów szkoleniem, jest kurs dotyczący skutecznego zarządzania w pomocy społecznej – 102 wskazania (64%).

Najmniejsza część spośród kadry pomocy społecznej zatrudnionej w jednostkach gminnych (poniżej 10%) wyraziła chęć uczestnictwa w szkoleniach z zarządzania w kontekście różnorodności i niedyskryminacji grup społecznych oraz sieciowania organizacji i instytucji (9% badanych).

Poza szkoleniami zaproponowanymi w ankiecie pojawiła się także propozycja przeprowadzenia szkolenia z zakresu stosowania Kodeksu Pracy.

Rysunek 3. Tematy szkoleń z zakresu zarządzania wskazane przez jednostki gminne (n=160)

Źródło: opracowanie własne.

Jednostki powiatowe

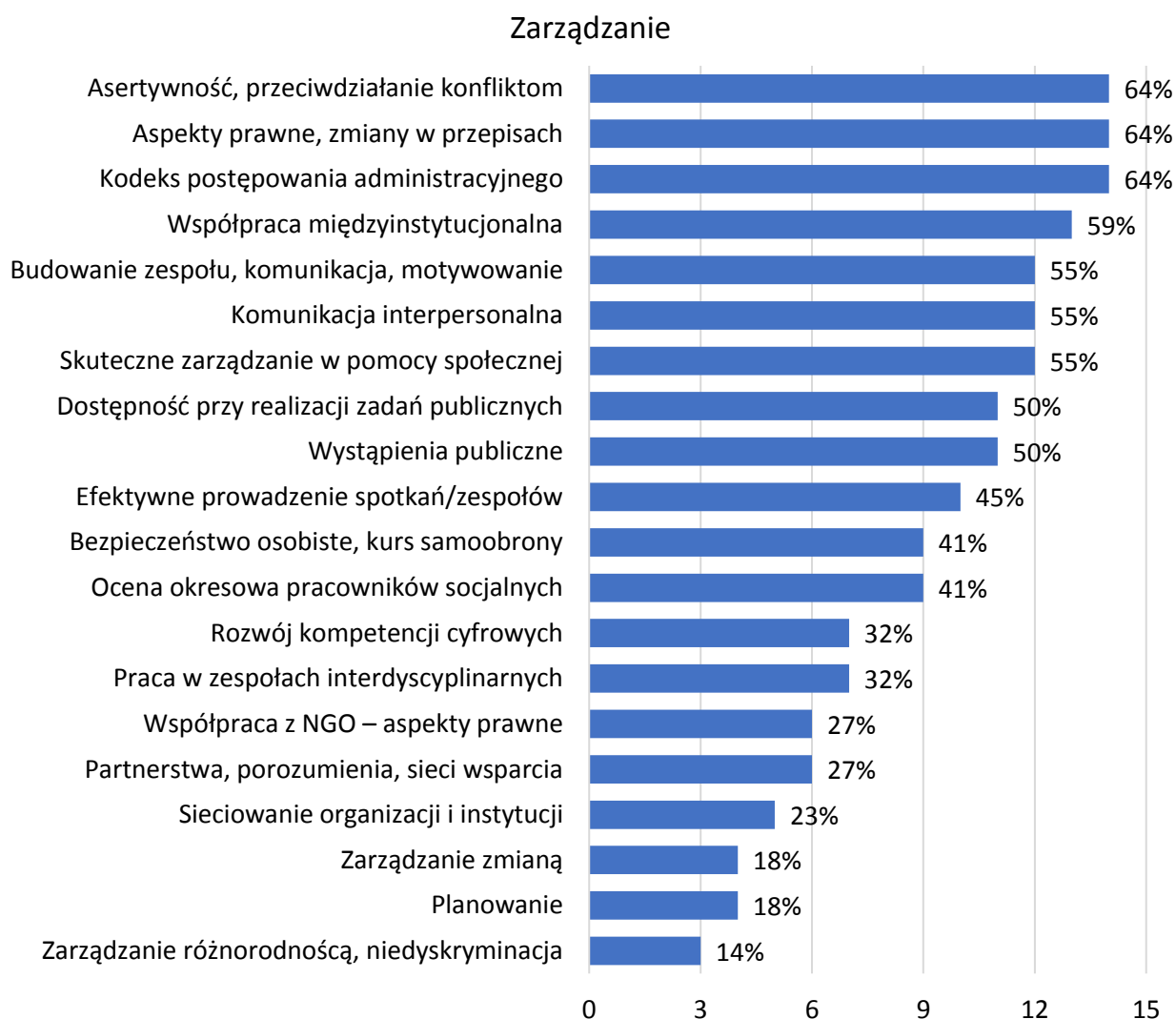
Zgodnie z informacjami przekazanymi przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego, pracownicy powyższych jednostek w największym stopniu zainteresowani byli szkoleniami dotyczącymi aspektów prawnych i zmian w przepisach w oparciu o ustawę o pomocy społecznej oraz kodeksu postępowania administracyjnego w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej. Stosunkowo często wskazywano również na szkolenia

związane z rozwojem umiejętności miękkich, w tym szczególności dotyczących asertywności w komunikacji z podwładnymi i współpracownikami oraz przeciwdziałania konfliktom w zespole. Powyższe tematy szkoleń wskazało 64% badanych (14 jednostek szczebla powiatowego).

Dużym zainteresowaniem cieszyły się również szkolenia dotyczące współpracy z innymi instytucjami i służbami, usprawnień w obszarze mechanizmów komunikacji oraz dobrych praktyk w tym zakresie. Chęć udziału w powyższych szkoleniach wyraziło 13 jednostek powiatowych z terenu województwa łódzkiego (59%).

Rysunek 4. Tematy szkoleń z zakresu zarządzania wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)

Źródło: opracowanie własne.

Dodatkowo, jeden spośród badanych podmiotów zaproponował temat, nieuwzględniony na liście opracowanej przez RCPS w Łodzi, wskazując na potrzebę organizacji szkoleń dotyczących e-doręczeń.

Najmniejsze zainteresowanie wśród badanych jednostek powiatowych wzbudził temat dotyczący zarządzania w kontekście różnorodności i niedyskryminacji grup społecznych (3 wskazania). Stosunkowo rzadko wybierane były również szkolenia dotyczące planowanie krótko i długookresowego oraz rozwijania kompetencji w zakresie zarządzania zmianą (w obu przypadkach 4 wskazania).

Podmioty ekonomii społecznej

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego, pracownicy powyższych jednostek w największym stopniu zainteresowani byli szkoleniami z obszaru budowania i zarządzania zespołem oraz komunikacji. Spośród dostępnych propozycji przedstawiciele PES najczęściej wybierali temat związany z budowaniem zespołu, efektywną komunikacją oraz wzmacnianiem motywacji (blisko 60% podmiotów; 20 spośród 34 PES, które wypełniły ankietę), a także szkolenie dotyczące asertywności w komunikacji z podwładnymi i współpracownikami oraz przeciwdziałania konfliktom w zespole (53%; 18 podmiotów). Stosunkowo często wskazywano również na kwestie związane ze współpracą z innymi instytucjami i służbami, usprawnieniem mechanizmów komunikacji oraz dobrymi praktykami w tym zakresie, a także planowaniem krótko i długookresowym. Dużym zainteresowaniem cieszyły się również szkolenia dotyczące zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami podczas realizacji zadań ze środków publicznych – powyższe tematy zostały wybrane przez około 40% PES (tj. 14-15 podmiotów).

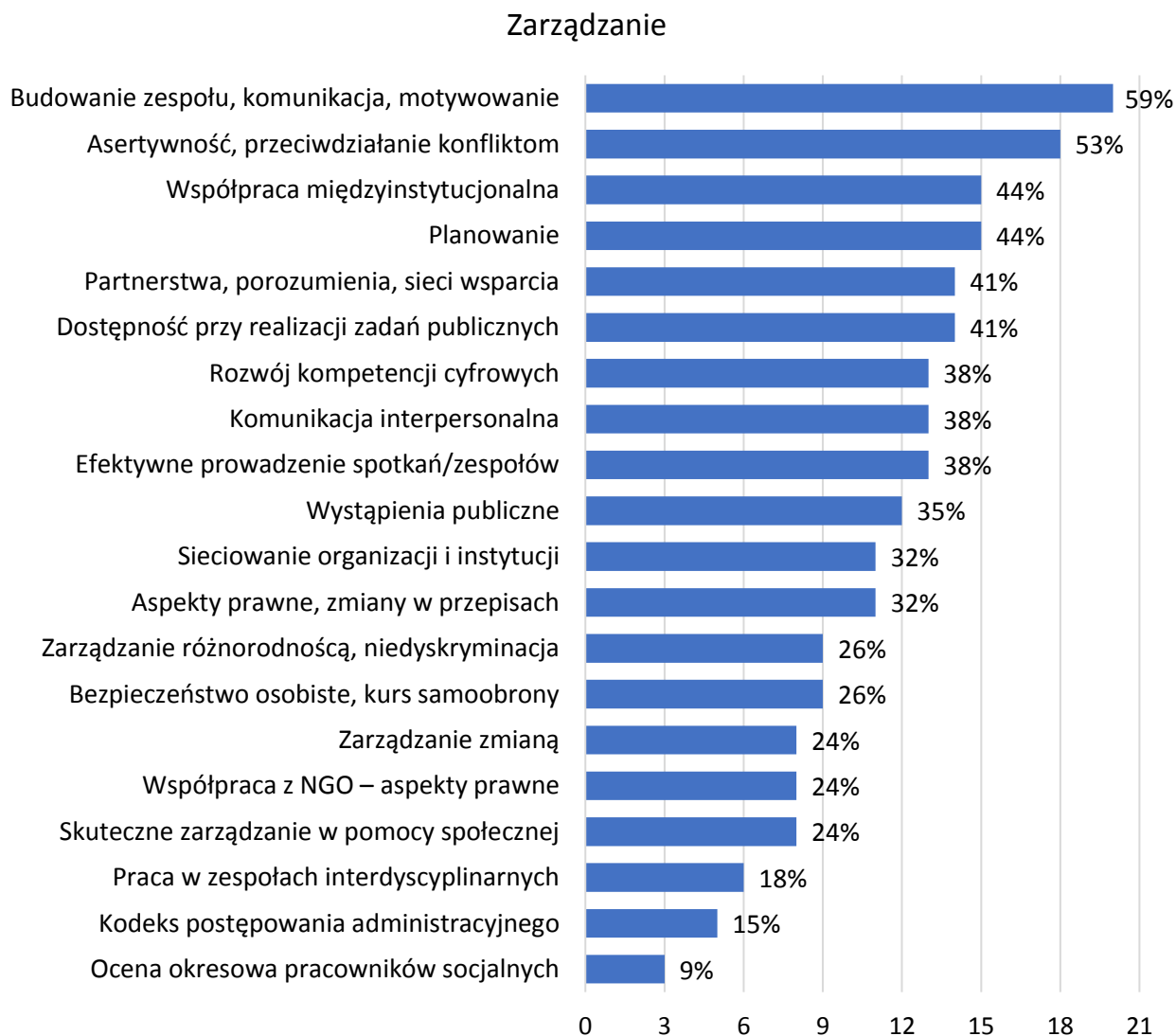
Ponadto, jeden z badanych podmiotów zaproponował dodatkowy temat, dotyczący promowania działań podmiotów ekonomii społecznej na wielu płaszczyznach i w odniesieniu do różnych obszarów ich działalności.

Najmniejsze zainteresowanie wśród badanych podmiotów ekonomii społecznej wzbudziły tematy najmniej zbieżne z profilem i specyfiką ich działalności, a zatem m.in. dotyczące okresowej oceny pracowników socjalnych, kodeksu postępowania administracyjnego (nie więcej niż 5 wskazań) czy skutecznego zarządzania w pomocy społecznej (8 wskazań). Stosunkowo

rzadko wybierane było również m.in. szkolenie dotyczące rozwijania umiejętności tworzenia partnerstw i pracy w zespołach interdyscyplinarnych lub zadaniowych (18%; 6 podmiotów) oraz aspektów prawnych współpracy z NGO (poniżej 25% wskazań; mniej niż 8 podmiotów).

Rysunek 5. Tematy szkoleń z zakresu zarządzania wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)

Źródło: opracowanie własne.

Spośród pozostałych podmiotów objętych badaniem, ośrodek wsparcia ekonomii społecznej, który udzielił odpowiedzi na ankietę, zgłosił zapotrzebowanie na prawie wszystkie

zapropozowane szkolenia (poza tematem dotyczącym oceny okresowej pracowników socjalnych).

1.2. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu pracy socjalnej

Jednostki gminne

Jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego, w ramach szkoleń z zakresu pracy socjalnej, najczęściej wyrażały chęć udziału w szkoleniach dotyczących radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych i asertywności w pracy socjalnej – temat ten wskazało 72% badanych (115 jednostek, które odpowiedziały na ankietę). Stosunkowo duże zainteresowanie odnotowano w przypadku szkoleń z obszaru wypalenia zawodowego, radzenia sobie ze stresem i pracy nad emocjami (71% odpowiedzi, 113 wskazań), a także procedury kierowania do domu pomocy społecznej lub rozliczania pobytu w DPS (68% wskazań; 108 podmiotów). Ponad połowa jednostek (54%; 87 podmiotów) była zainteresowana szkoleniem z aspektów prawnych realizacji usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych usług opiekuńczych).

Rysunek 6 Tematy szkoleń z zakresu pracy socjalnej wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160)

Źródło: opracowanie własne.

Wśród tematów wskazywanych najrzadziej przez jednostki gminne znalazły się szkolenia dotyczące m.in. rozwoju osobistego i coachingu w pracy społecznej, metody superwizji w pracy pracownika socjalnego oraz treningu umiejętności społecznych. Chęć udziału w powyższych szkoleniach zgłosiło poniżej 40% jednostek (mniej niż 60 podmiotów).

W obszarze pracy socjalnej jednostki gminne wskazały również dodatkowe propozycje tematyki szkoleń, takie jak wywiad środowiskowy, praca socjalna z elementami gerontologii, praca socjalna z dzieckiem w rodzinie problemowej czy kurs pierwszej pomocy.

Jednostki powiatowe

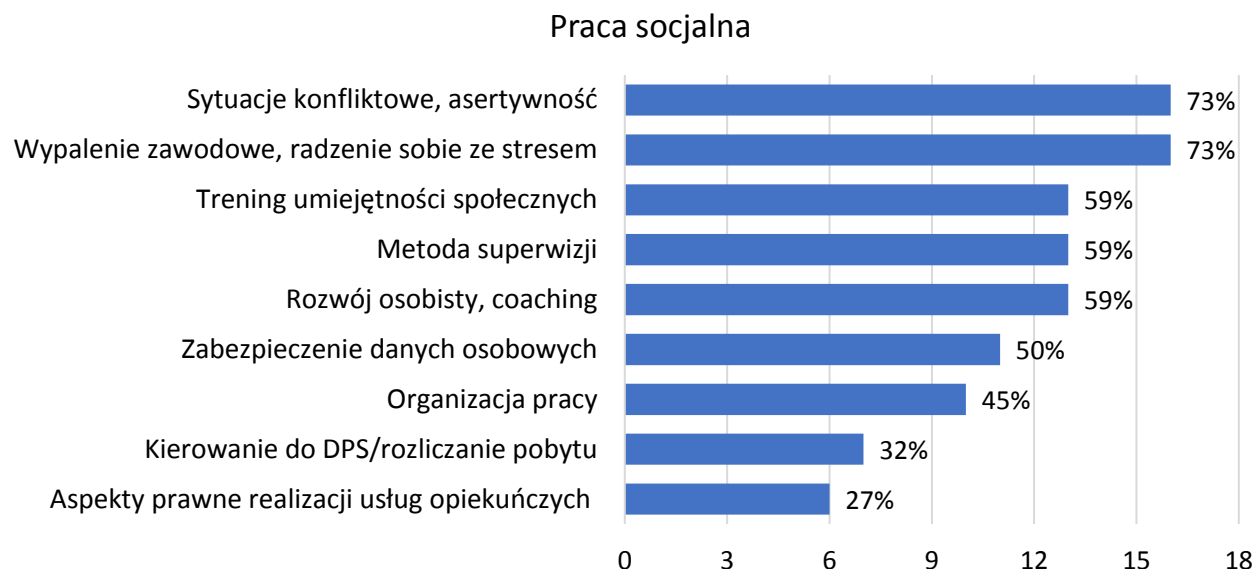
W obszarze pracy socjalnej, przedstawiciele jednostek powiatowych z terenu województwa łódzkiego objętych badaniem, zdecydowanie najczęściej zainteresowani byli udziałem w szkoleniach w obszarze radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych i asertywności w pracy socjalnej. Równie chętnie wskazywali na potrzebę kształcenia się w zakresie wypalenia zawodowego, radzenia sobie ze stresem i pracą nad emocjami. Powyższe dwa tematy wskazało ponad 75% jednostek (16 podmiotów).

Pracownicy większości jednostek powiatowych (tj. 60%; 13 podmiotów) wyrażali również chęć udziału w szkoleniu certyfikacyjnym mającym na celu trening umiejętności społecznych oraz w szkoleniach dotyczących rozwoju osobistego, coachingu w pracy społecznej i metody superwizji w pracy pracownika socjalnego.

Najrzadziej wskazywanym tematem były aspekty prawne realizacji usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych usług opiekuńczych) – chęć udziału w tego typu szkoleniu zgłosiło jedynie 6 jednostek powiatowych.

Rysunek 7. Tematy szkoleń z zakresu pracy socjalnej wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)

Źródło: opracowanie własne.

Podmioty ekonomii społecznej

W obszarze pracy socjalnej, badani przedstawiciele podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego najczęściej zainteresowani byli udziałem w szkoleniu certyfikacyjnym w zakresie treningu umiejętności społecznych – temat ten wskazało ponad 70% jednostek (24 podmioty).

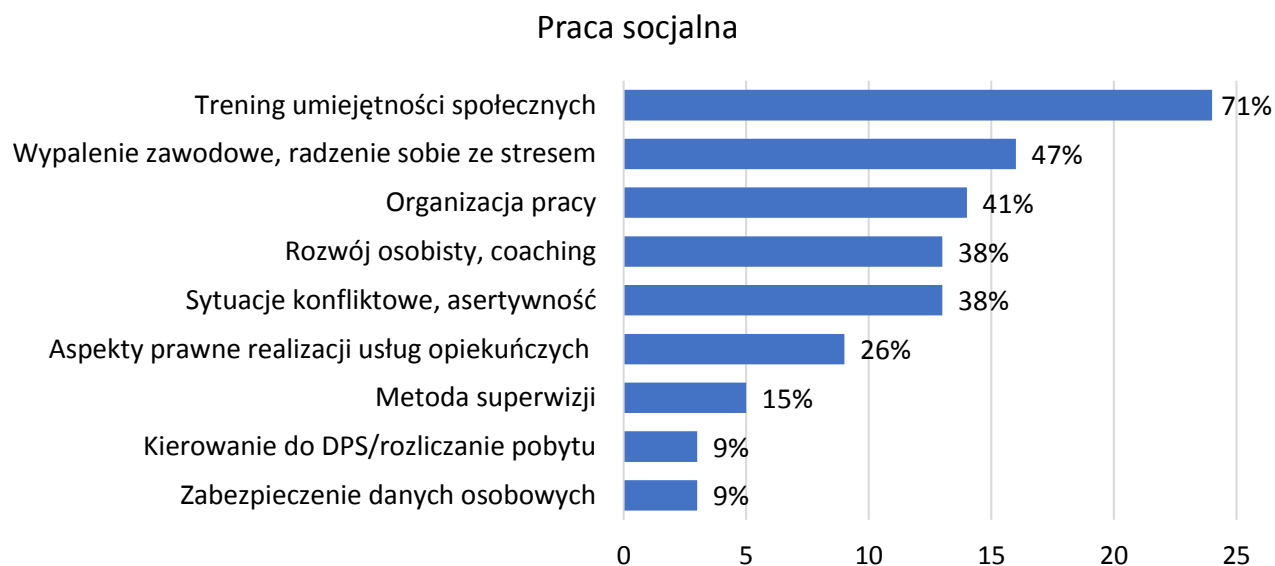
Stosunkowo często pracownicy PES wybierali również szkolenia dotyczące wypalenia zawodowego, radzenia sobie ze stresem i pracy nad emocjami, a także organizacji pracy (ponad 40% odpowiedzi; między 14 a 16 podmiotów). Niewiele mniejsze, choć umiarkowane zainteresowanie pracowników PES odnotowano w przypadku szkoleń z zakresu rozwoju osobistego i coachingu w pracy społecznej oraz radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych i asertywności w pracy socjalnej (38%; 13 podmiotów).

Podobnie, jak miało to miejsce w przypadku szkoleń z obszaru zarządzania, najrzadziej wskazywane były tematy dalekie specyfice działalności podmiotów społecznej, takie jak zabezpieczenie danych osobowych w pracy socjalnej, procedura kierowania do domu pomocy społecznej oraz rozliczania pobytu w DPS czy metoda superwizji w pracy pracownika socjalnego

– chęć udziału w szkoleniach dotyczących powyższej tematyki zgłosiło nie więcej niż 15% podmiotów (maksymalnie 5 PES).

Rysunek 8. Tematy szkoleń z zakresu pracy socjalnej wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)

Źródło: opracowanie własne.

Ponadto, przedstawiciele ośrodka wsparcia ekonomii społecznej, który wziął udział w badaniu, wskazali na potrzebę udziału w szkoleniach dotyczących wypalenia zawodowego, radzenia sobie ze stresem i asertywności, rozwoju osobistego i coachingu oraz organizacji pracy.

1.3. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Jednostki gminne

Największym zainteresowaniem wśród pracowników gminnych jednostek terytorialnych objętych badaniem (tj. urzędów gmin i miast oraz znajdujących się na ich terenie ośrodków pomocy społecznej), cieszyło się szkolenie dotyczące nowych form realizacji usług (np. usług sąsiedzkich, rozwoju wolontariatu) – odpowiedzi takiej udzieliło 99 jednostek (62%). Ponad połowa podmiotów (57 – 91 jednostek) deklaruje chęć uczestnictwa w szkoleniu z zakresu pozyskiwania środków na realizację usług społecznych, w tym świadczonych w społeczności

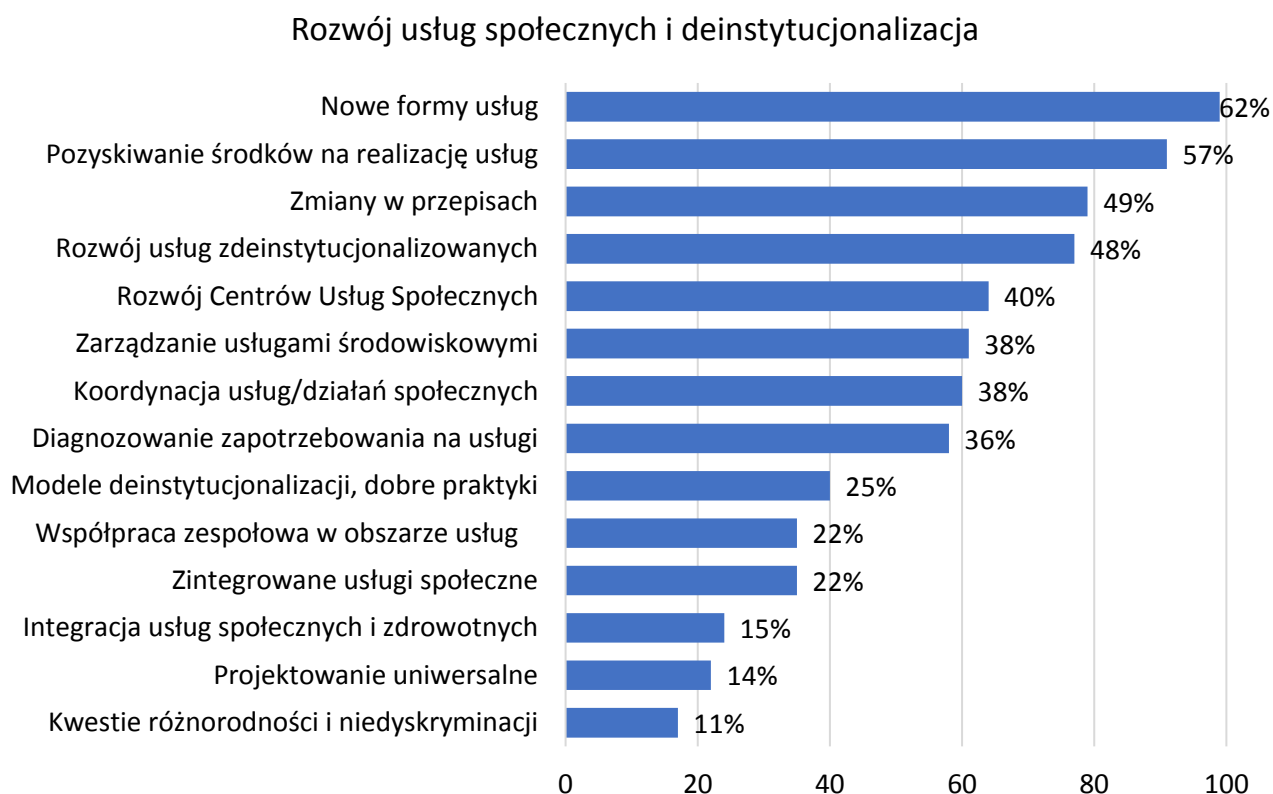

lokalnej. Duże zainteresowanie zauważalne jest także w przypadku szkoleń dotyczących zmian w przepisach prawa w kontekście planowania i rozwoju usług społecznych (49 – 79 wskazań) oraz rozwoju usług społecznych – planowania i organizacji usług w myśl idei deinstytucjonalizacji (48% – 77 wskazań).

Badane gminy charakteryzują się niewielkim zainteresowaniem szkoleniami z zakresu uwrażliwienia na kwestie różnorodności i niedyskryminacji grup społecznych oraz uwzględnienia różnic w planowaniu i organizacji usług społecznych – odpowiedź taką wskazało 17 jednostek (11%).

W obszarze usług społecznych i deinstytucjonalizacji zaproponowano jeden dodatkowy temat dotyczący standardów usługi asystencji osobistej osoby z niepełnosprawnością.

Rysunek 9. Tematy szkoleń z zakresu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160)

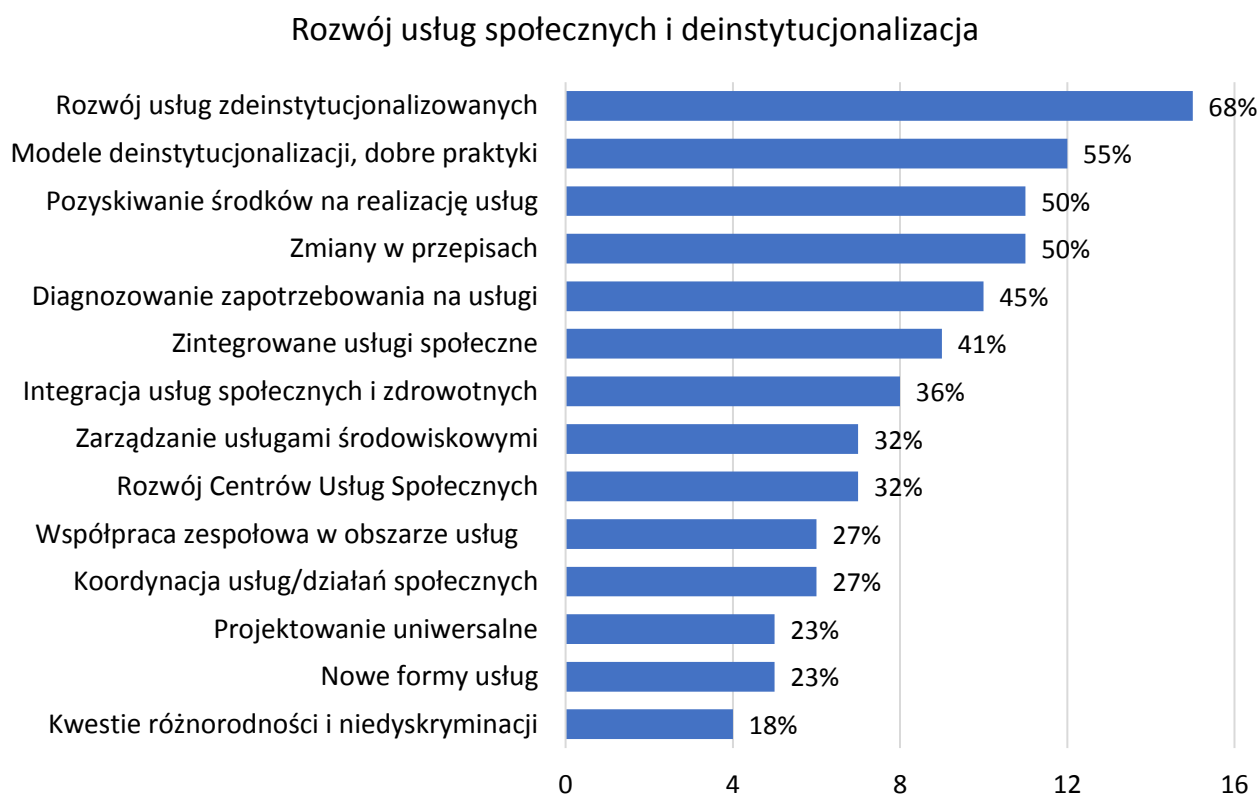
Źródło: opracowanie własne.

Jednostki powiatowe

W zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego najczęściej wyrażały chęć udziału w szkoleniu dotyczącym planowania i organizacji usług społecznych w myśli idei deinstytucjonalizacji – temat ten wskazało 68% badanych (15 jednostek). Odnotowano również stosunkowo duże zainteresowanie tematem sprawdzonych modeli w obszarze deinstytucjonalizacji i dobrych praktyk dotyczących rozwoju usług społecznych (55% odpowiedzi, 12 wskazań), a także zmian w przepisach prawa w kontekście planowania i rozwoju usług społecznych oraz pozyskiwania środków na realizację usług społecznych, w tym świadczonych w społeczności lokalnej (50% wskazań; w obu przypadkach 11 podmiotów).

Rysunek 10. Tematy szkoleń z zakresu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)

Źródło: opracowanie własne.

Wśród tematów wskazywanych najrzadziej przez jednostki powiatowe znalazły się szkolenia dotyczące m.in. uwrażliwienia na kwestie różnorodności i niedyskryminacji grup społecznych oraz uwzględniania różnic w planowaniu i organizacji usług społecznych, a także nowych form realizacji usług, takich jak np. usługi sąsiedzkie czy wolontariat oraz projektowania uniwersalnego. Chęć udziału w powyższych szkoleniach zgłosiło poniżej 25% jednostek (nie więcej niż 5 podmiotów).

Podmioty ekonomii społecznej

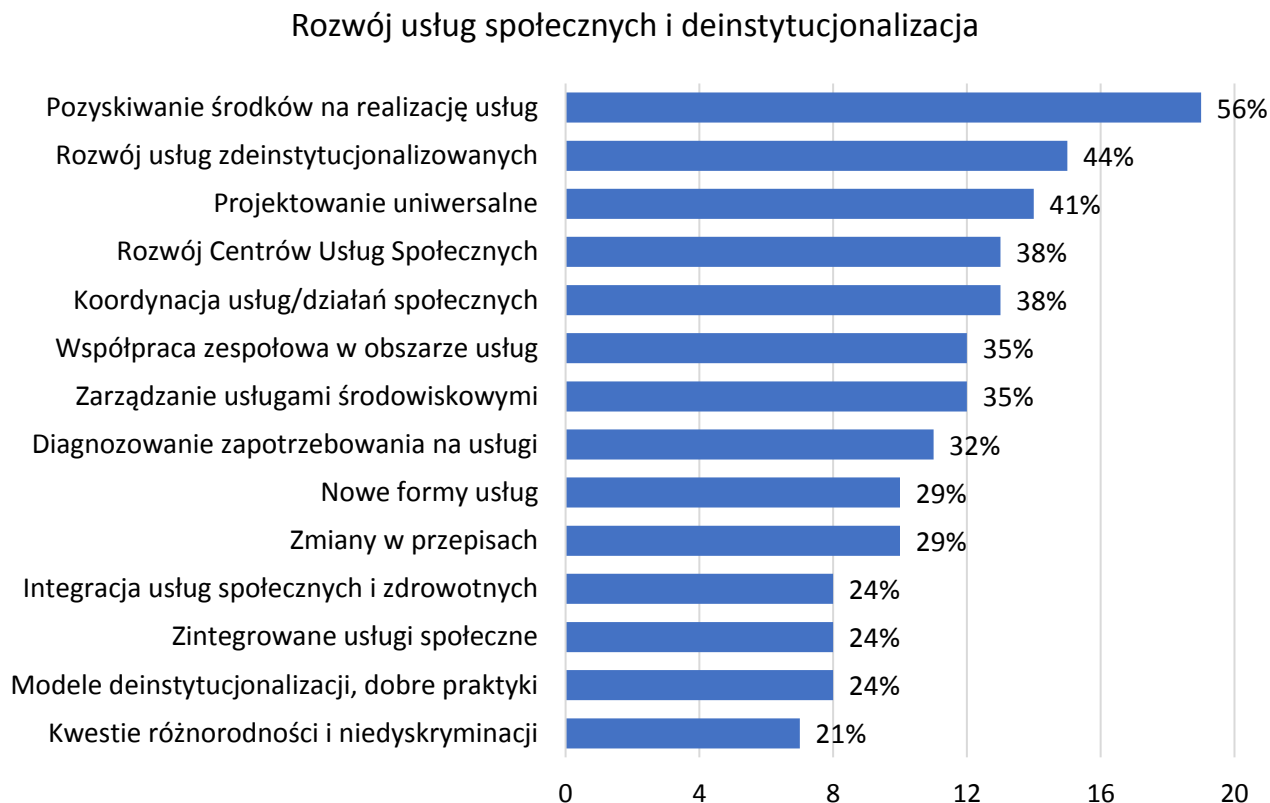
W zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji, podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego najczęściej wyrażały chęć udziału w szkoleniach dotyczących pozyskiwania środków na realizację usług społecznych, w tym usług świadczonych w społeczności lokalnej – temat ten wskazało 56% podmiotów (19 spośród 34 PES). Stosunkowo duże zainteresowanie odnotowano w przypadku szkoleń z obszaru planowania i organizacji usług w myśli idei deinstytucjonalizacji oraz projektowania uniwersalnego (ponad 40% odpowiedzi, między 14 a 15 wskazań), a także tworzenia i organizacji Centrów Usług Społecznych oraz koordynacji usług lub działań społecznych (38% wskazań; w obu przypadkach 13 podmiotów).

Wśród tematów wskazywanych najrzadziej przez podmioty ekonomii społecznej znalazły się szkolenia dotyczące m.in. uwrażliwienia na kwestie różnorodności i niedyskryminacji grup społecznych oraz uwzględniania różnic w planowaniu i organizacji usług społecznych, modeli deinstytucjonalizacji i dobrych praktyk w tym obszarze oraz integracji usług, w tym społecznych i zdrowotnych. Chęć udziału w powyższych szkoleniach zgłosiło poniżej 25% jednostek (nie więcej niż 8 podmiotów).

W przypadku ośrodka wsparcia ekonomii społecznej odnotowano zapotrzebowanie na szkolenia dotyczące m.in. rozwoju usług zdeinstytucjonalizowanych i sprawdzonych modeli w obszarze deinstytucjonalizacji, diagnozowania zapotrzebowania na usługi społeczne, zarządzania nimi i pozyskiwania środków na ich realizację, a także tworzenia Centrów Usług Społecznych.

Rysunek 11. Tematy szkoleń z zakresu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)

Źródło: opracowanie własne.

1.4. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy

Jednostki gminne

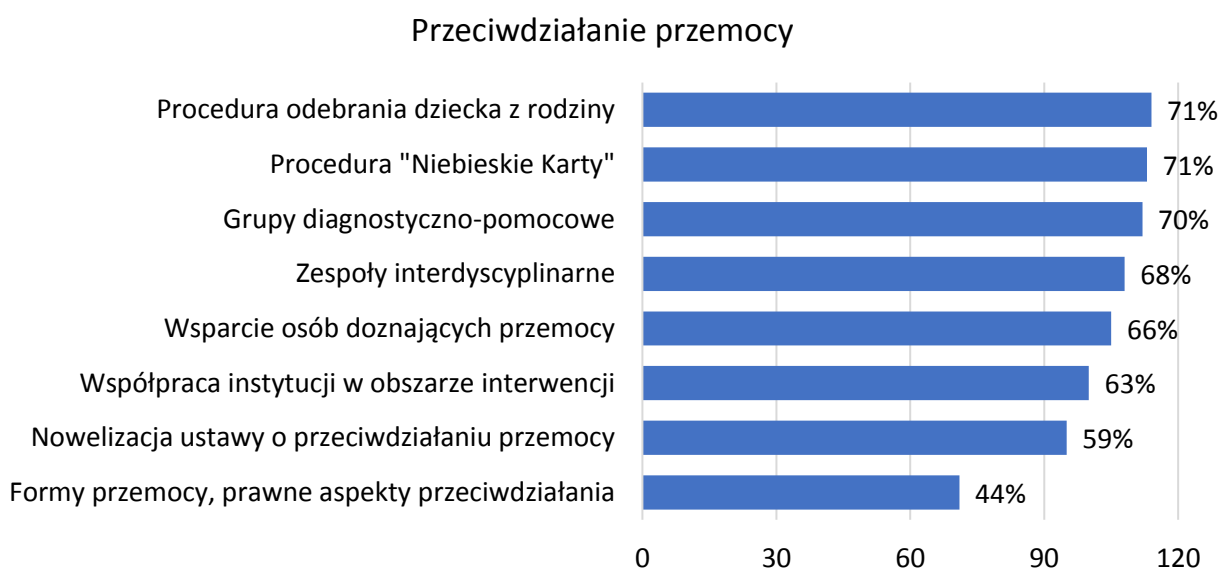
Przedstawiciele jednostek gminnych objętych badaniem wykazują duże zainteresowanie szkoleniami z zakresu przeciwdziałania przemocy. W przypadku niemal wszystkich zaproponowanych tematów, chęć uczestnictwa w szkoleniu wyraziła ponad połowa respondentów.

Największa część badanych jednostek – około 70% (między 112 a 114 podmiotów) wskazała na potrzebę udziału w szkoleniach dotyczących procedury odebrania dziecka z rodziny z uwzględnieniem kwestii prawnych oraz instytucji zaangażowanych w powyższy proces, a także

procedury "Niebieskie Karty" oraz współpracy w grupie diagnostyczno-pomocowej. W dalszej kolejności znalazły się tematy związane z funkcjonowaniem i współpracą w zespołach interdyscyplinarnych, współpracą międzyinstytucjonalną w obszarze interwencji w przypadkach przemocy domowej, a także dotyczące form wsparcia osób doznających przemocy i nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Chęć uczestnictwa w szkoleniach dotyczących powyższych zagadnień wyraziło od 95 do 108 jednostek (między blisko 60% a 70% badanych). Najmniejszym, choć nadal względnie wysokim zainteresowaniem, odznaczało się szkolenie dotyczące rodzajów i form przemocy oraz prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy (44%, 71 odpowiedzi).

Rysunek 12. Tematy szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160)

Źródło: opracowanie własne.

Dodatkowo, jednostki gminne uczestniczące w badaniu zgłosiły propozycje przeprowadzenia dwóch dodatkowych szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy, dotyczących następującej problematyki: 1) skuteczna diagnoza i reakcja na agresję dzieci i dorosłych w rodzinie – metody pracy oraz 2) samobójstwa wśród nastolatków – rozpoznawanie kryzysów, interwencja.

Jednostki powiatowe

W ramach problematyki przeciwdziałania przemocy, przedstawiciele jednostek powiatowych z terenu województwa łódzkiego zdecydowanie najczęściej zainteresowani byli udziałem w szkoleniach z zakresu współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze interwencji w przypadkach przemocy domowej oraz dotyczących procedury odebrania dziecka z rodziny (z uwzględnieniem przepisów prawa oraz zaangażowanych instytucji). Powyższe dwa tematy wskazało 86% jednostek (19 podmiotów).

Stosunkowo często pracownicy podmiotów powiatowych wybierali również szkolenia dotyczące nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (77%; 17 jednostek) oraz form wsparcia osób doznających przemocy (73%; 16 jednostek).

Najrzadziej wskazywanym tematem były aspekty dotyczące funkcjonowania i współpracy w zespołach interdyscyplinarnych oraz w grupie diagnostyczno-pomocowej – chęć udziału w powyższych szkoleniach zgłosiło od 8 do 9 jednostek powiatowych.

Rysunek 13. Tematy szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)

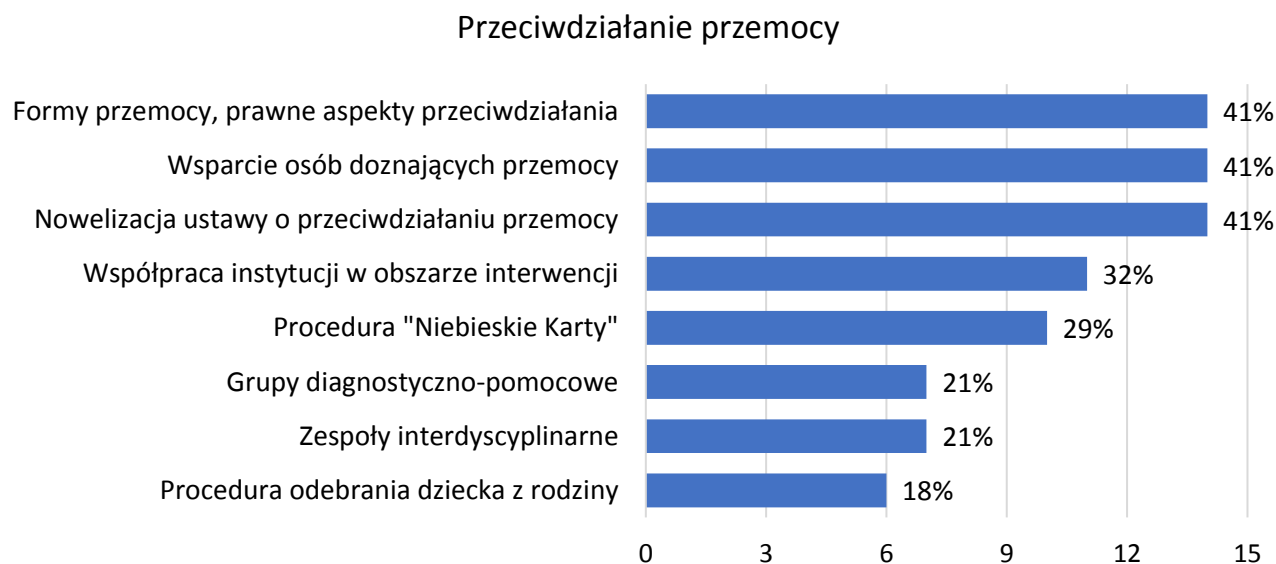
Źródło: opracowanie własne.

Podmioty ekonomii społecznej

Pracownicy podmiotów ekonomii społecznej z województwa łódzkiego w największym stopniu zainteresowani byli szkoleniami obejmującymi następujące trzy zagadnienia: 1) rodzaje i formy przemocy oraz prawne aspekty jej przeciwdziałania, 2) formy wsparcia osób doznających przemocy, a także 3) nowelizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Chęć udziału w powyższych szkoleniach zadeklarowało 41% podmiotów (w każdym przypadku 14 PES). Najmniejsze zainteresowanie wśród badanych podmiotów ekonomii społecznej wzbudziły tematy najmniej zbieżne z profilem i specyfiką ich działalności. Dotyczy to w szczególności problematyki związanej z procedurą odbierania dziecka z rodziny, funkcjonowaniem i współpracą w zespołach interdyscyplinarnych oraz współpracą w grupie diagnostyczno-pomocowej, które znalazły się w obszarze zainteresowania jedynie około 20% PES (między 6 a 7 podmiotów).

Rysunek 14. Tematy szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)

Źródło: opracowanie własne.

Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej, który udzielił odpowiedzi na ankietę, zgłosił zapotrzebowanie wyłącznie na szkolenie dotyczące rodzajów i form przemocy oraz prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy.

1.5. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej

Jednostki gminne

W ramach szkoleń z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, zdecydowanie najwięcej podmiotów gminnych (blisko 80%; 126 jednostek) zainteresowanych było tematyką dotyczącą pracy asystenta rodziny. Duża grupa podmiotów – blisko 70%, 111 jednostek – wyraziła chęć uczestnictwa w szkoleniach z zakresu procedur i standardów ochrony małoletnich w celu skutecznego przeciwdziałania krzywdzeniu z uwzględnieniem zmian ustawy o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.

Mniej niż 1/5 badanych (około 30 jednostek) byłaby zainteresowana udziałem w szkoleniach z zakresu wzmacniania kompetencji podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Rysunek 15. Tematy szkoleń z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160)

Źródło: opracowanie własne.

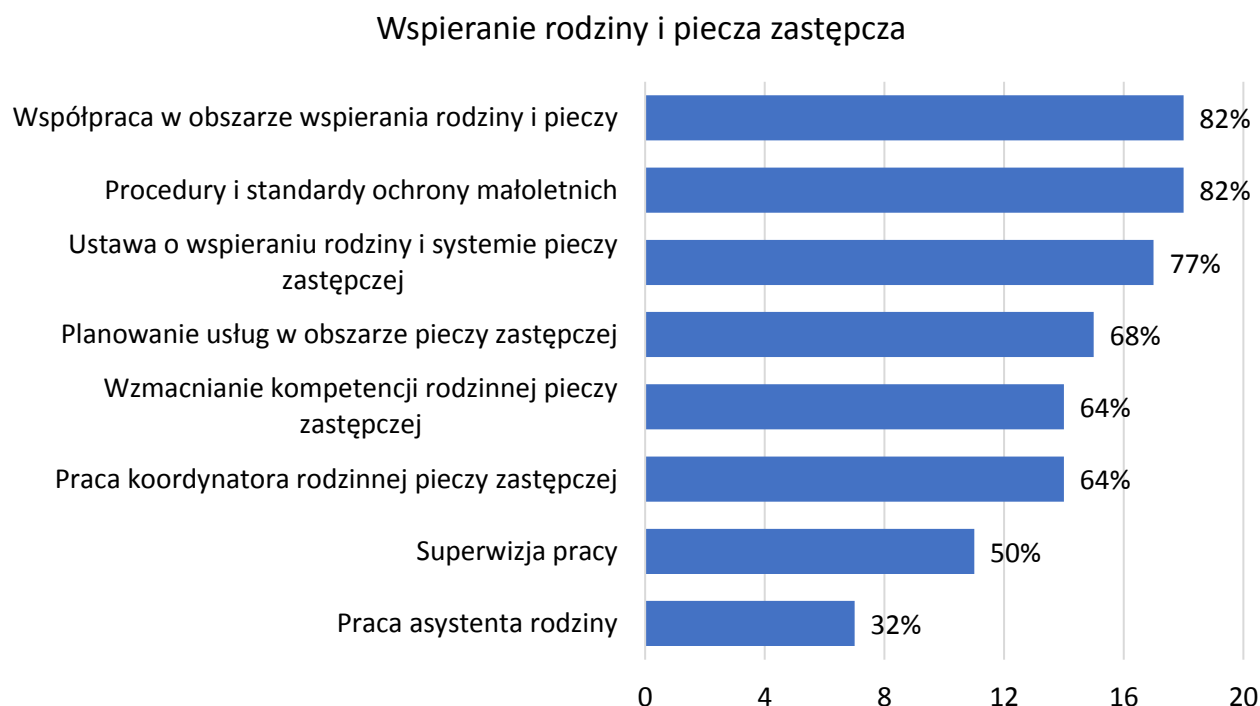

Jednostki powiatowe

W zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego najczęściej wyrażały chęć udziału w szkoleniach dotyczących współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz procedur i standardów ochrony małoletnich w celu skutecznego przeciwdziałania krzywdzeniu, w tym zmiany ustawy o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw. Zainteresowanie dwoma powyższymi tematami odnotowano w przypadku ponad 80% (tj. 18) jednostek powiatowych. Stosunkowo często pracownicy podmiotów szczebla powiatowego wybierali również szkolenie dotyczące ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (77% wskazań; 17 jednostek).

Tematem wskazywanym najrzadziej była natomiast praca asystenta rodziny – chęć udziału w powyższym szkoleniu zgłosili reprezentacji zaledwie 6 jednostek.

Rysunek 16. Tematy szkoleń z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)

Źródło: opracowanie własne.

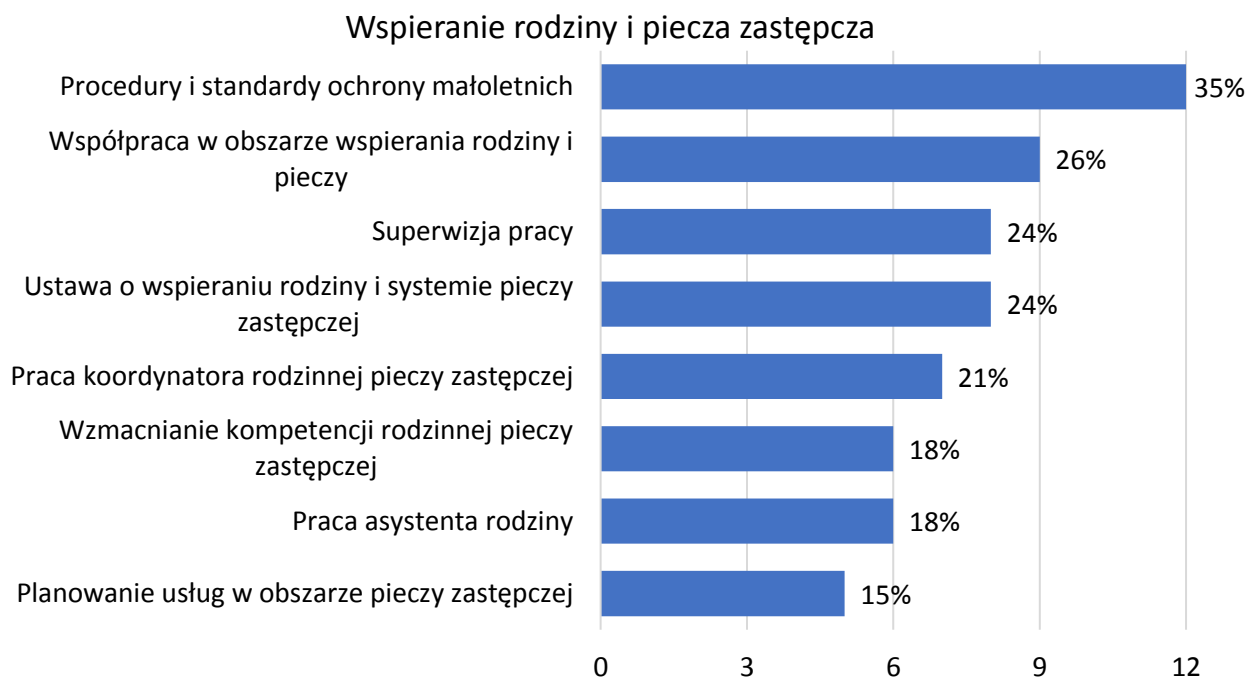

Podmioty ekonomii społecznej

W obszarze wspierania rodziny i pieczy zastępczej zdecydowanie największa liczba badanych podmiotów ekonomii społecznej wyraziła zainteresowanie szkoleniami z zakresu procedur i standardów ochrony małoletnich w celu skutecznego przeciwdziałania krzywdzeniu z uwzględnieniem zmian ustawy o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw – powyższą odpowiedź wskazało 12 podmiotów, tj. 35% badanych PES. Około 1/4 PES wyraziła chęć uczestnictwa w szkoleniu dotyczącym współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej (9 wskazań), a także w szkoleniach z zakresu superwizji pracy – wsparcia działań osób pracujących w obszarze wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (w obu przypadkach po 8 wskazań).

Najmniejszym zainteresowaniem – głównie ze względu na niską zbieżność tematyki z zakresem działalności PES – cieszyła się propozycja szkolenia z zakresu planowania i organizacji usług społecznych w obszarze pieczy zastępczej w myśl idei deinstytucjonalizacji. Chęć udziału w powyższym szkoleniu zadeklarowało zaledwie 5 podmiotów.

Rysunek 17. Tematy szkoleń z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)

Źródło: opracowanie własne.

Dodatkowo, ośrodek wsparcia ekonomii społecznej objęty badaniem zgłosił zapotrzebowanie wyłącznie na szkolenie dotyczące procedur i standardów ochrony małoletnich w celu skutecznego przeciwdziałania krzywdzeniu, obejmujące kwestie związane ze zmianą ustawy o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.

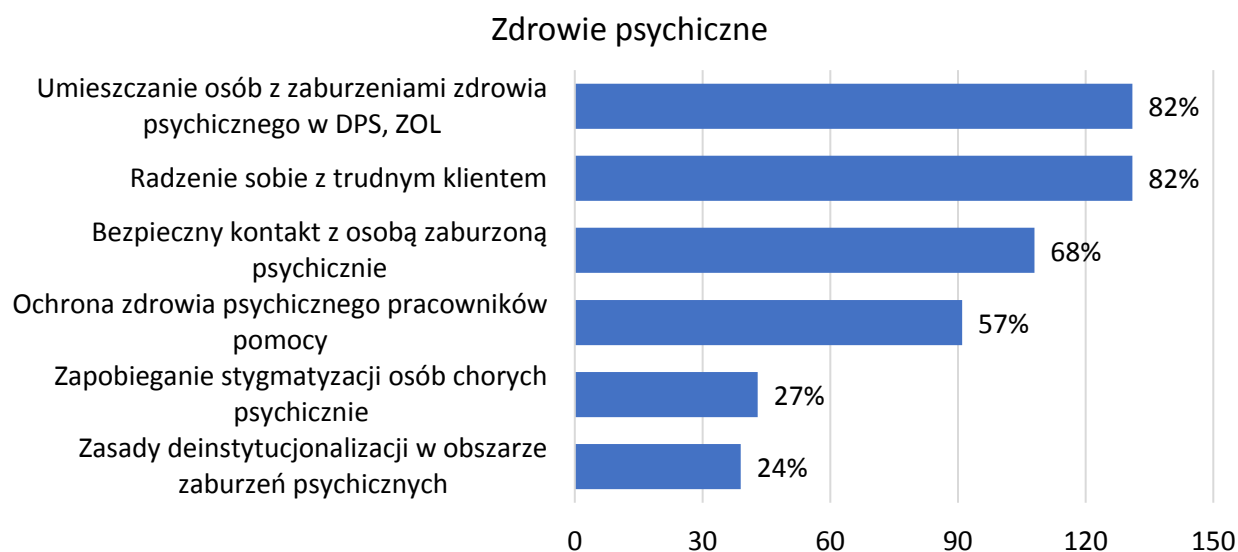
1.6. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu zdrowia psychicznego

Jednostki gminne

Zdecydowana większość badanych podmiotów gminnych (82%; 131 jednostek) wyraziła chęć uczestnictwa w dwóch kategoriach szkoleń z obszaru zdrowia psychicznego, tj. z zakresu procedury umieszczania osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego w domach pomocy społecznej i zakładach opiekuńczo-leczniczych – zarówno za zgodą osoby umieszczonej, jak i bez zgody, z uwzględnieniem kwestii dotyczących ubezwłasnowolnienia, a także z zakresu sposobów radzenia sobie z trudnym i agresywnym klientem.

Najmniej respondentów (poniżej 30%) wskazało na potrzebę uczestnictwa w szkoleniach dotyczących wdrażania zasad deinstytucjonalizacji w obszarze zaburzeń psychicznych (39 jednostek) oraz zapobiegania stygmatyzacji osób chorych psychicznie (43 jednostki).

Rysunek 18. Tematy szkoleń z zakresu zdrowia psychicznego wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160)

Źródło: opracowanie własne.

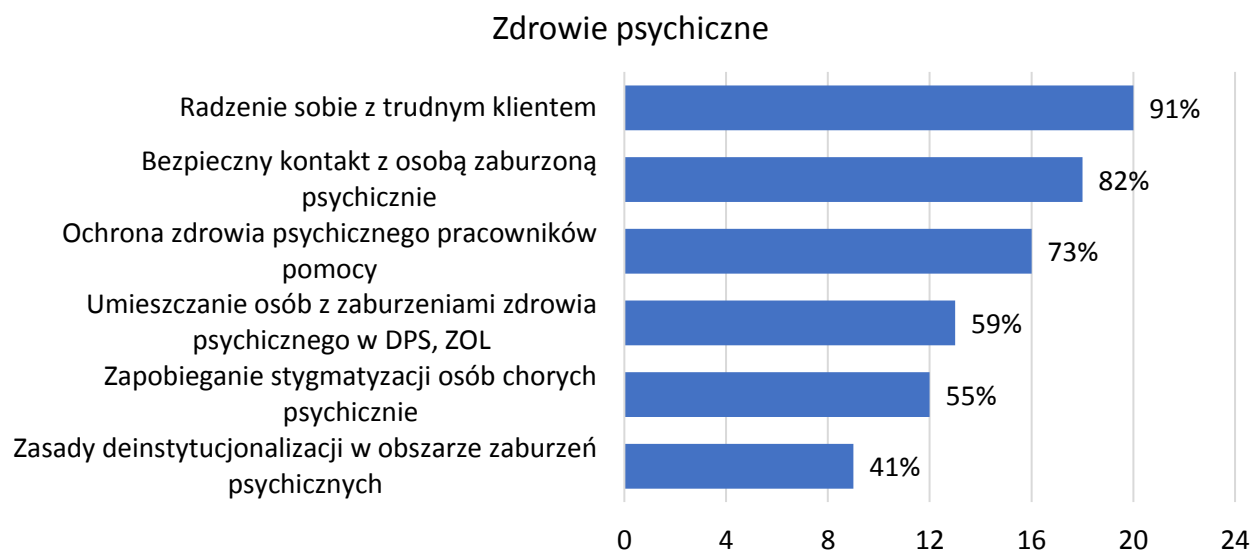

Jednostki powiatowe

W obszarze zdrowia psychicznego, przedstawiciele jednostek powiatowych z terenu województwa łódzkiego objętych badaniem najczęściej wskazywali na potrzebę udziału w szkoleniu dotyczącym sposobów radzenia sobie z trudnym i agresywnym klientem – powyższy temat został wybrany przez ponad 90% respondentów (tj. 19 jednostek). Wśród innych obszarów cieszących się dużym zainteresowaniem znalazły się również zasady bezpiecznego kontaktu z osobą zaburzoną psychicznie (82% badanych, 18 jednostek) i ochrona zdrowia psychicznego pracowników pomocy społecznej (73% badanych, 16 jednostek).

Najrzadziej wskazywanym tematem było wdrażanie zasad deinstytucjonalizacji w obszarze zaburzeń psychicznych – chęć udziału w powyższym szkoleniu zgłosiło około 40% jednostek powiatowych (tj. 9 podmiotów).

Rysunek 19. Tematy szkoleń z zakresu zdrowia psychicznego wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)

Źródło: opracowanie własne.

Podmioty ekonomii społecznej

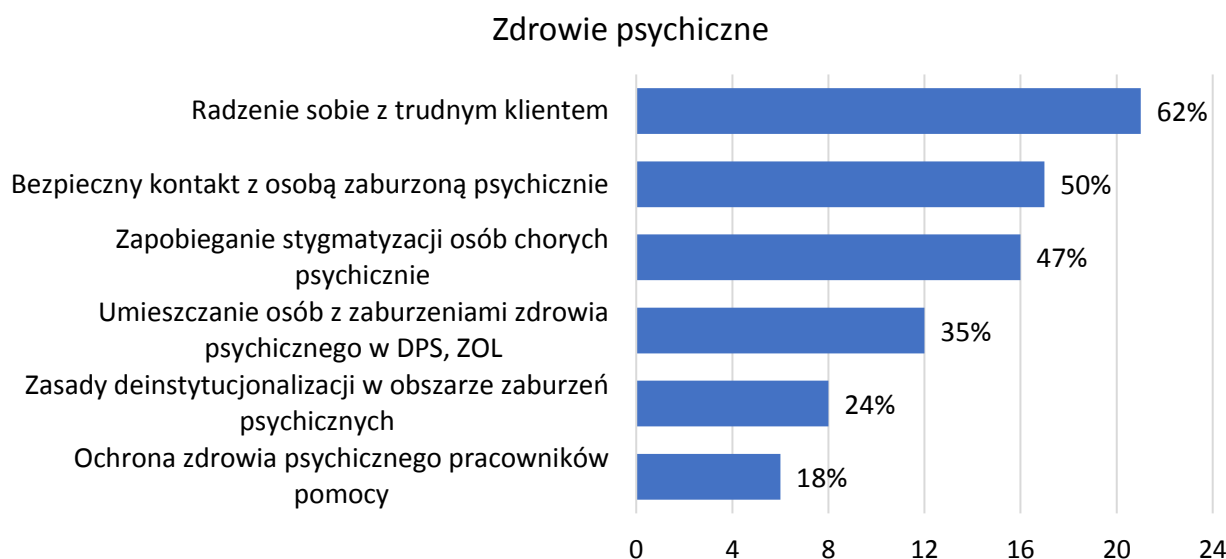
W obszarze zdrowia psychicznego, podmioty ekonomii społecznej z województwa łódzkiego najbardziej zainteresowane są udziałem w szkoleniach z zakresu sposobów radzenia sobie z trudnym i agresywnym klientem – odpowiedź tą wskazało 62% badanych (21 podmiotów).

W dalszej kolejności znalazły się zagadnienia związane z zasadami bezpiecznego kontaktu z osobą zaburzoną psychicznie, a także dotyczące chorób i zaburzeń psychicznych oraz zapobiegania stygmatyzacji osób chorych psychicznie – potrzebę uczestnictwa w powyższych szkoleniach zadeklarowało około 50% podmiotów (między 16 a 17 podmiotów).

Najmniej podmiotów ekonomii społecznej – 6 podmiotów – zainteresowanych było szkoleniem z zakresu ochrony zdrowia psychicznego pracowników pomocy społecznej.

Rysunek 20. Tematy szkoleń z zakresu zdrowia psychicznego wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku ośrodka wsparcia ekonomii społecznej objętego badaniem odnotowano zapotrzebowanie na szkolenie dotyczące sposobów radzenia sobie z trudnym i agresywnym klientem.

1.7. Analiza potrzeb szkoleniowych z zakresu ekonomii społecznej

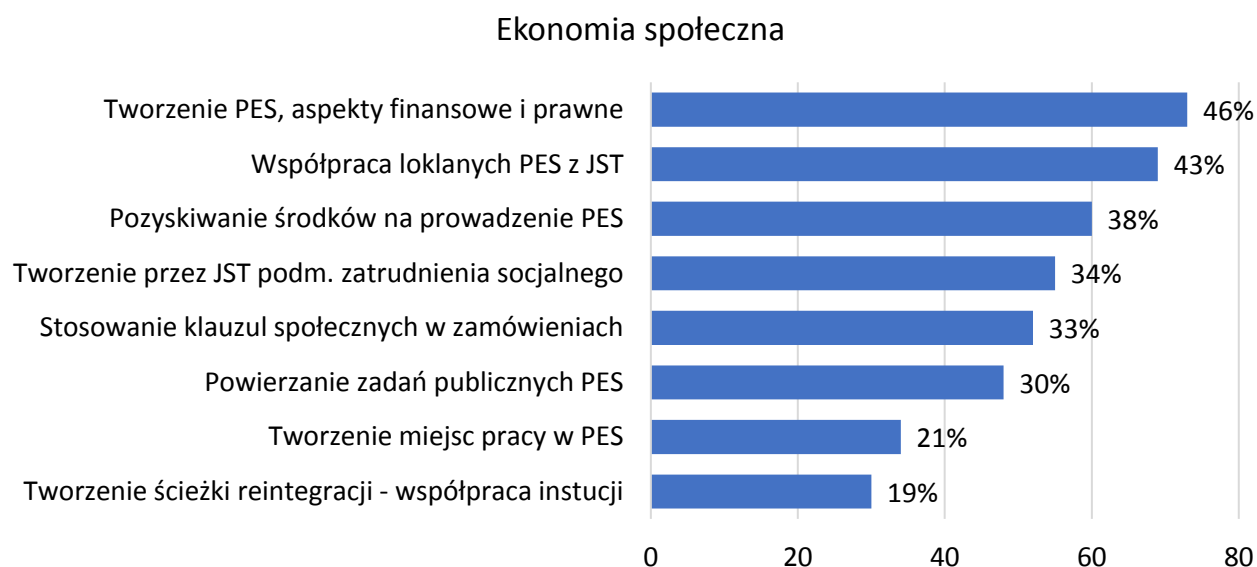
Jednostki gminne

Jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego nie wykazują dużego zainteresowania uczestnictwem w szkoleniach z obszaru ekonomii społecznej. Swoje potrzeby w tym zakresie zadeklarowała mniej niż połowa badanych podmiotów. Zainteresowane jednostki najczęściej

wskazywały chęć udziału w szkoleniu z zakresu tworzenia i prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej oraz aspektów finansowych i prawnych funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej (46%; 73 jednostki) oraz współpracy lokalnych podmiotów ekonomii społecznej z jednostkami samorządu terytorialnego (43%; 69 jednostek).

Rysunek 21. Tematy szkoleń z zakresu ekonomii społecznej wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160)

Źródło: opracowanie własne.

Jednostki powiatowe

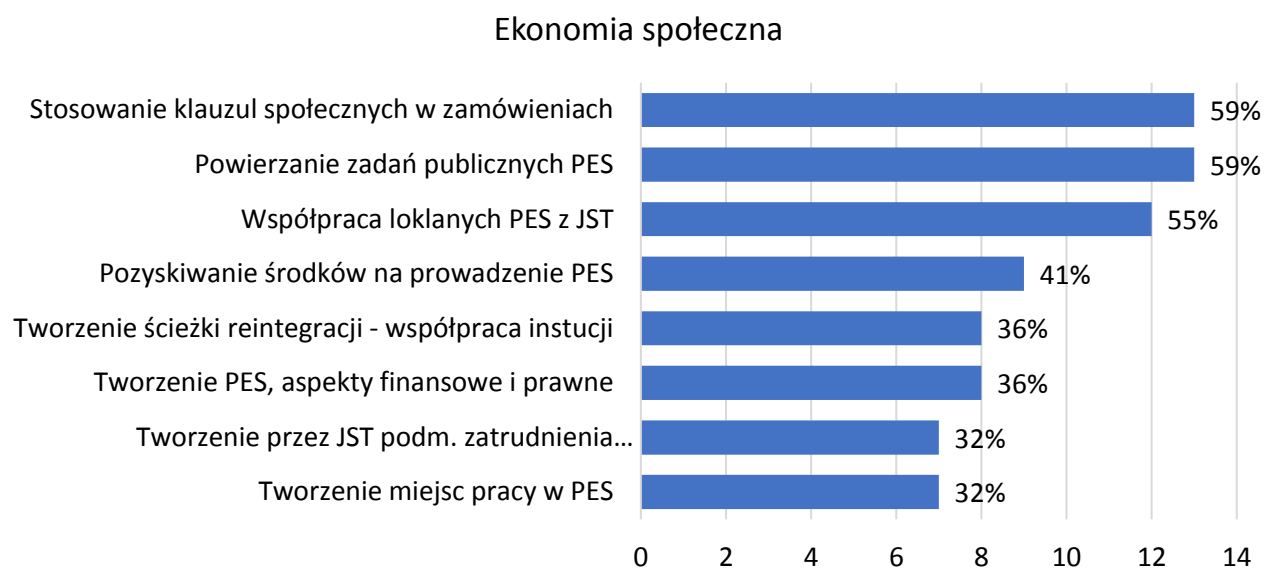
W zakresie ekonomii społecznej jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego najczęściej wyrażały chęć wzięcia udziału w szkoleniach dotyczących stosowania klauzul i aspektów społecznych w zamówieniach publicznych oraz powierzania zadań podmiotom ekonomii społecznej w różnych trybach przewidzianych prawem. Zainteresowanie dwoma powyższymi tematami odnotowano w przypadku blisko 60% badanych (13 jednostek powiatowych). Stosunkowo często pracownicy jednostek powiatowych wybierali również szkolenie dotyczące współpracy lokalnych podmiotów ekonomii społecznej z JST (55% wskazań; 12 podmiotów).

Wśród tematów wskazywanych najrzadziej znalazło się natomiast tworzenie miejsc pracy dla beneficjentów w podmiotach ekonomii społecznej oraz tworzenie i prowadzenie przez JST

podmiotów zatrudnienia socjalnego. Chęć udziału w powyższych szkoleniach zgłosiło około 30% jednostek (tj. 6 – 7 podmiotów).

Rysunek 22. Tematy szkoleń z zakresu ekonomii społecznej wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)

Źródło: opracowanie własne.

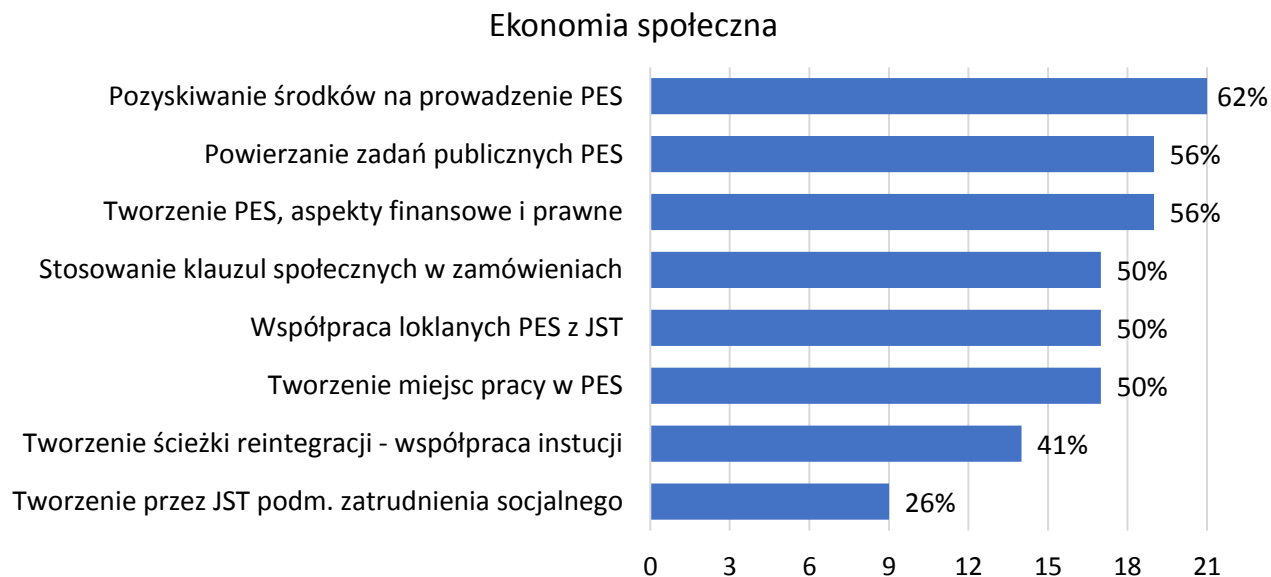
Podmioty ekonomii społecznej

Pracownicy podmiotów ekonomii społecznej w największym stopniu zainteresowani byli szkoleniami z obszaru pozyskiwanie środków na utworzenie i utrzymanie podmiotów ekonomii społecznej (62%; 21 PES). Stosunkowo często wskazywano również na kwestie związane z powierzaniem zadań podmiotom ekonomii społecznej w różnych trybach przewidzianych prawem (56%; 19 podmiotów). Równie dużym zainteresowaniem cieszyło się szkolenie dotyczące tworzenia i prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej, aspektów finansowych i prawnych funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej – powyższy temat został wybrany również przez 56% PES (19 podmiotów).

Jednocześnie, ośrodek wsparcia ekonomii społecznej biorący udział w badaniu był zainteresowany wszystkimi proponowanymi tematami szkoleń.

Rysunek 23. Tematy szkoleń z zakresu ekonomii społecznej wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)

Źródło: opracowanie własne.

Tematem wybieranym najrzadziej przez podmioty ekonomii społecznej było szkolenie dotyczące tworzenia i prowadzenia podmiotów zatrudnienia socjalnego przez jednostki samorządu terytorialnego, a zatem w niewielkim stopniu odpowiadające formie ich działalności. Chęć uczestnictwa w powyższym szkoleniu zgłosiło 9 podmiotów.

1.8. Preferowane formy kształcenia kadr pomocy społecznej

1.8.1. Preferowane formy kształcenia wszystkich pracowników

Uczestników badania poproszono o określenie ich preferencji w zakresie szkoleń specjalistycznych.

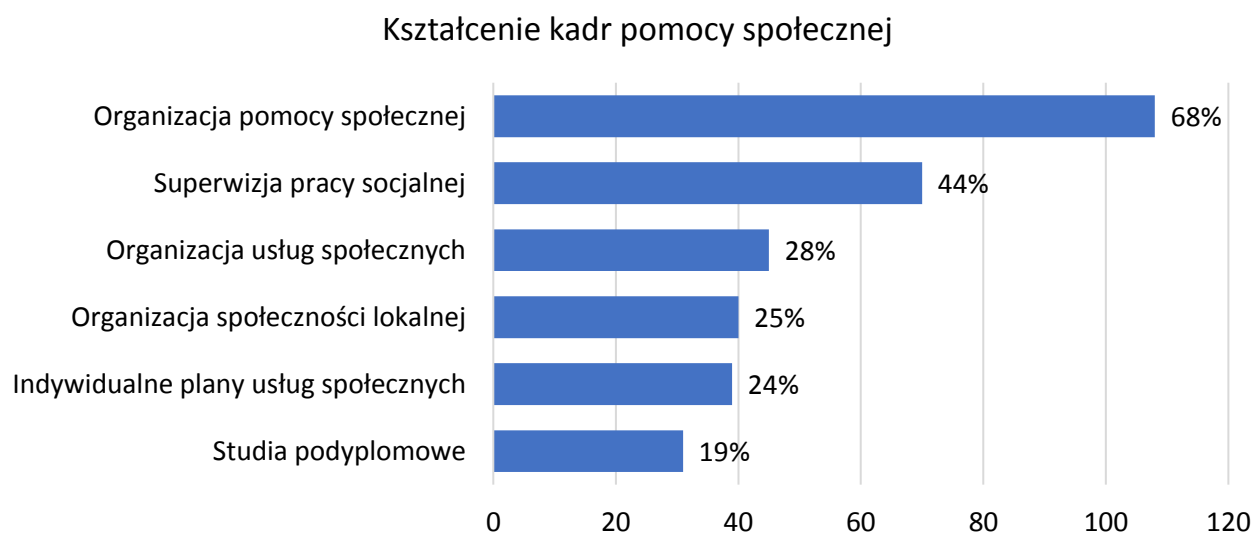
Jednostki gminne

Pracownicy większości badanych podmiotów gminnych (68%; 108 jednostek) byli zainteresowani uczestnictwem w szkoleniu specjalizacyjnym z zakresu organizacji pomocy społecznej. W dalszej kolejności wskazywano szkolenie dla superwizorów pracy socjalnej – chęć

udziału w kursie o tej tematyce zadeklarowała jednak mniej niż połowa jednostek (44%, 70 podmiotów).

Rysunek 24. Preferowane formy kształcenia kadr pomocy społecznej wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160)

Źródło: opracowanie własne.

Najmniejszym zainteresowaniem kadr pomocy społecznej zatrudnionych w podmiotach szczebla gminnego cieszył się udział w studiach podyplomowych. Chęć skorzystania z takiej formy kształcenia zadeklarowało 19% badanych, tj. 31 jednostek. Wśród potencjalnych tematów najczęściej wskazywano metodykę i metodologię pracy socjalnej oraz organizację pomocy społecznej. Poniżej zaprezentowano pełną listę tematów i kierunków studiów podyplomowych zaproponowanych przez przedstawicieli jednostek gminnych⁵:

- metodyka i metodologia pracy socjalnej,
- organizacja pomocy społecznej,
- zarządzanie pomocą społeczną,
- podnoszenie kompetencji kadry zarządzającej,
- zarządzanie zasobami ludzkimi,
- ochrona zdrowia psychicznego pracowników,

⁵ Liczba propozycji jest różna od liczby respondentów, gdyż jeden podmiot mógł zaproponować więcej niż jeden temat studiów, jednocześnie niektóre tematy powtarzały się w odpowiedziach różnych respondentów.

- resocjalizacja,
- terapia uzależnień,
- profilaktyka uzależnień,
- profilaktyka społeczna,
- mediacje w pomocy społecznej
- mediacje i negocjacje,
- interwencja kryzysowa,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- wsparcie dziecka i rodziny wieloproblemowej,
- psychologia,
- psychologia kryzysu,
- psychologia uzależnień,
- psychotraumatologia,
- socjologia kryminalna,
- psychoterapia,
- terapeuta, mediator,
- asystent rodziny,
- socjoterapia,
- deinstytucjonalizacja i rozwój usług środowiskowych.

Jednostki powiatowe

W zakresie preferowanych form kształcenia kadr pomocy społecznej, podmioty powiatowe z terenu województwa łódzkiego zdecydowanie najczęściej wskazywały szkolenie specjalizacyjne z zakresu organizacji pomocy społecznej – chęć udziału w powyższej formie kształcenia zadeklarowały prawie wszyscy badani (19 jednostek). Niespełna połowa podmiotów (10 wskazań) wyraziła zainteresowanie szkoleniem dla supervisorów pracy socjalnej.

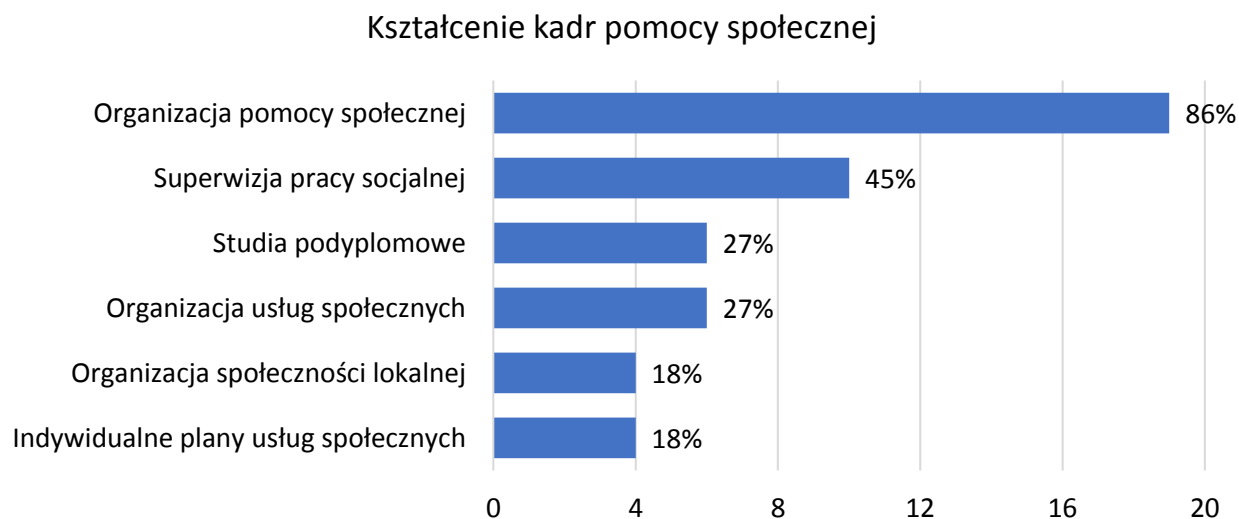
Najmniejsze zainteresowanie wśród badanych jednostek powiatowych wzbudziło szkolenie specjalizacyjne dla kadr CUS z zakresu opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych oraz organizacji społeczności lokalnej – chęć udziału w szkoleniach obejmujących te dwa zakresy zgłosiło poniżej 20% jednostek powiatowych (tj. 4 podmioty).

Ze studiów podyplomowych chcieliby skorzystać pracownicy blisko 30% podmiotów (6 jednostek powiatowych). Zaproponowane tematy obejmowały następujące zagadnienia⁶:

- terapia pedagogiczna,
- pedagogika,
- pedagogika wczesnoszkolna,
- wczesne wspomaganie rozwoju dziecka,
- oligofrenopedagogika,
- wsparcie dziecka i rodziny wieloproblemowej, terapia rodzinna,
- mediacje rodzinne i podstawy pomocy psychologicznej dla rodziny,
- praca socjalna,
- organizacja i zarządzanie w pomocy społecznej,
- księgowość w JST,
- kadry i płace,
- kontrola zarządcza.

Rysunek 25. Preferowane formy kształcenia kadr pomocy społecznej wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)

Źródło: opracowanie własne.

⁶ Liczba propozycji jest różna od liczby respondentów, gdyż jeden podmiot mógł zaproponować więcej niż jeden temat studiów, jednocześnie niektóre tematy powtarzały się w odpowiedziach różnych respondentów

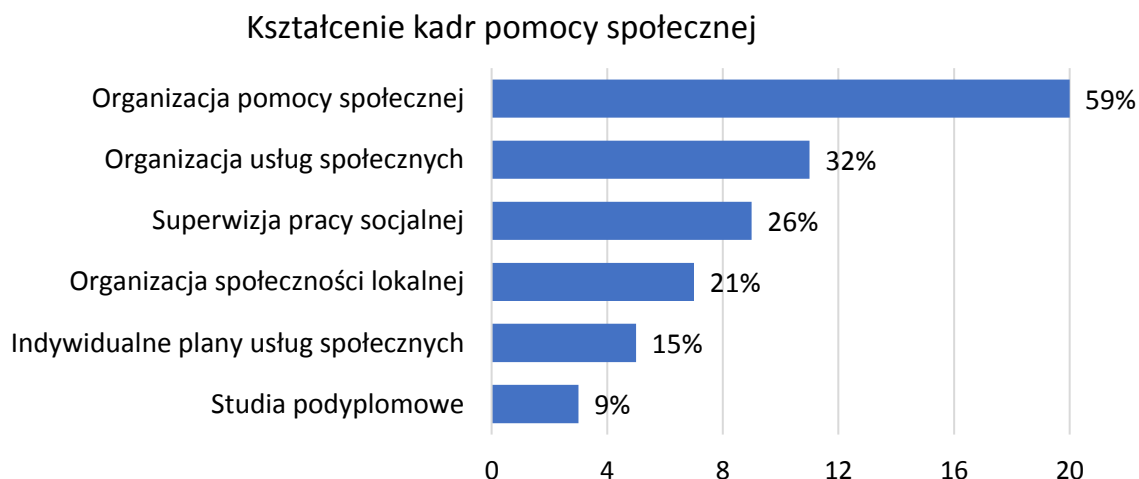

Podmioty ekonomii społecznej

Spośród proponowanych form kształcenia kadr pomocy społecznej, podmioty ekonomii społecznej oraz ośrodki wsparcia ekonomii społecznej objęte badaniem, najbardziej zainteresowane były odbyciem szkolenia specjalizacyjnego z zakresu organizacji pomocy społecznej. Taką odpowiedź wskazało blisko 60% badanych (20 podmiotów). Pozostałymi szkoleniami zainteresowanych było po mniej niż 1/3 podmiotów.

Ze studiów podyplomowych chcieliby skorzystać pracownicy 9% podmiotów, tj. zaledwie 3 PES. Wśród zaproponowanych tematów znalazły się: zarządzanie pomocą społeczną, oligofrenopedagogika oraz psychologia.

Rysunek 26. Preferowane formy kształcenia kadr pomocy społecznej wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)

Źródło: opracowanie własne.

1.8.2. Preferowane formy kształcenia pracowników socjalnych

Jednostki gminne

Wśród podmiotów gminnych, które odesłały wypełniony kwestionariusz ankiety, 154 jednostki potwierdziły, że zatrudniają pracowników socjalnych. Spośród tych jednostek 114 jest zainteresowanych szkoleniami specjalizacyjnymi dla pracowników socjalnych I stopnia w zawodzie pracownik socjalny, a 107 szkoleniami specjalizacyjnymi dla pracowników socjalnych II stopnia w zawodzie pracownik socjalny. Szczegółowy rozkład odpowiedzi

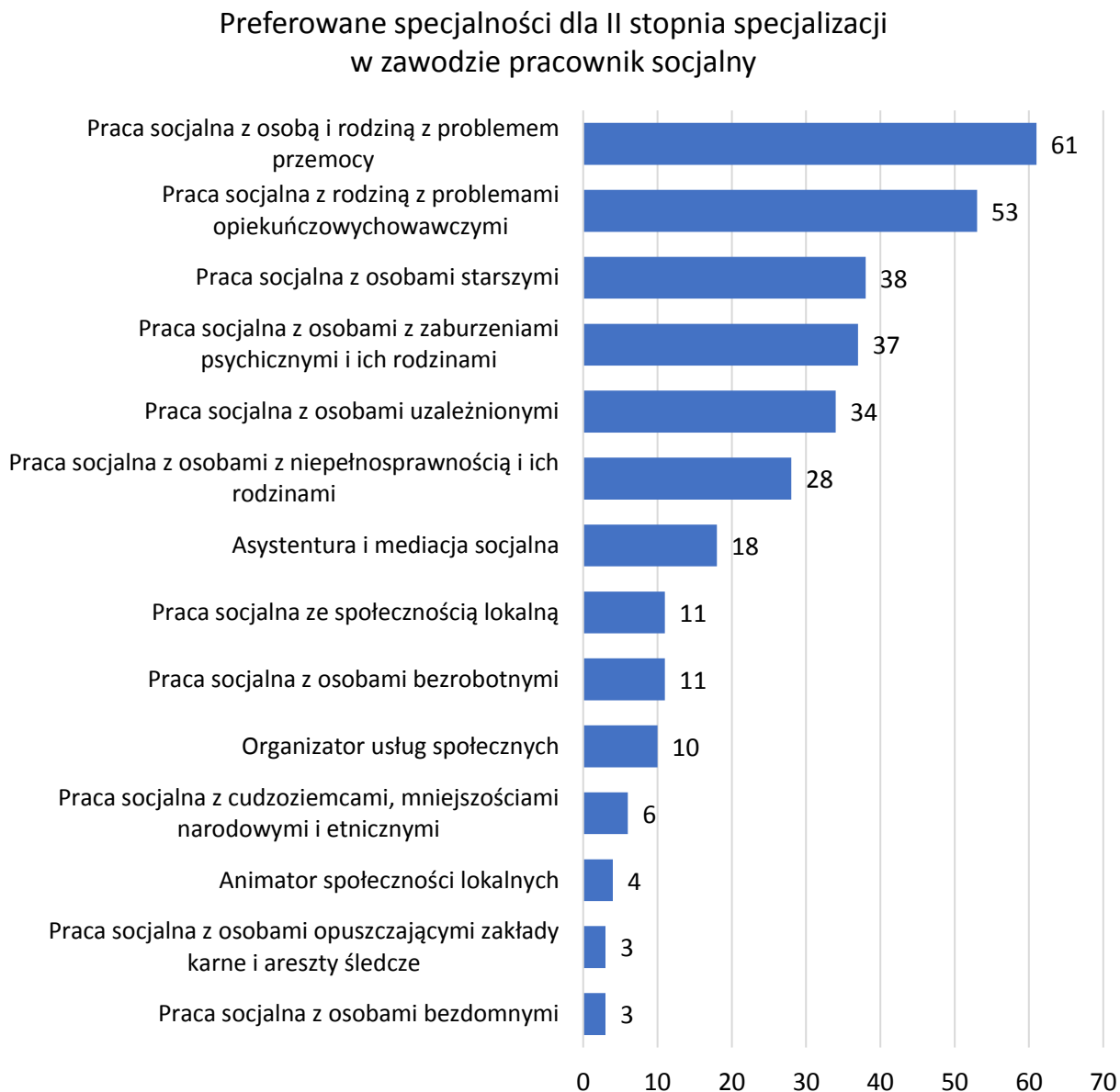

- preferowane specjalności dla II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny zaprezentowano na Rysunek 27.

Uczestniczące w badaniu jednostki gminne zostały poproszone o wskazanie maksymalnie 3 wybranych specjalności dla II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny. Najczęściej, bo 61 razy, respondenci wybierali specjalność „Praca socjalna z osobą i rodziną z problemem przemocy”, a w następnej kolejności „Pracę socjalną z rodziną z problemami opiekuńczo-wychowawczymi” (53 wskazania). 38 jednostek zadeklarowało zainteresowanie szkoleniem w zakresie specjalności „Praca socjalna z osobami starszymi”, 37 wskazało na „Pracę socjalną z osobami z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinami”, a 34 jednostki wybrały „Pracę socjalną z osobami uzależnionymi”. Najmniejszym zainteresowaniem cieszyły się specjalności: „Animator społeczności lokalnych” (4 wskazania), „Praca socjalna z osobami bezdomnymi” (3 wskazania) oraz „Praca socjalna z osobami opuszczającymi zakłady karne i areszty śledcze” (3 wskazania).

Rysunek 27. Preferowane specjalności dla II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny wśród jednostek gminnych (n=154)

Źródło: opracowanie własne.

Jednostki powiatowe

Spośród jednostek powiatowych, które odesłały wypełniony kwestionariusz, 18 wskazało, iż zatrudnia pracowników socjalnych. 15 spośród tych 18 jednostek jest zainteresowanych szkoleniami specjalizacyjnymi dla pracowników socjalnych I stopnia w zawodzie pracownik socjalny, a 9 szkoleniami specjalizacyjnymi dla pracowników socjalnych II stopnia w zawodzie pracownik socjalny. Rozkład odpowiedzi - preferowane specjalności dla II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny prezentuje poniższy wykres.

Rysunek 28. Preferowane specjalności dla II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny wśród jednostek powiatowych (n=18)

Źródło: opracowanie własne.

Respondentów poproszono o wskazanie maksymalnie 3 preferowanych specjalności dla II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny. Najczęściej wybierano specjalność „Praca socjalna z osobą i rodziną z problemem przemocy” (8 wskazań), a w drugiej kolejności na specjalność „Praca socjalna z rodziną z problemami opiekuńczo-wychowawczymi” (7 wskazań). 4 jednostki zadeklarowały zainteresowanie szkoleniem w zakresie specjalności „Praca socjalna z osobami z niepełnosprawnością i ich rodzinami”. Po 2 wskazania uzyskały specjalności „Praca socjalna ze społecznością lokalną”, „Praca socjalna z cudzoziemcami, mniejszościami narodowymi i etnicznymi” oraz „Praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinami”, jednokrotnie natomiast zaznaczono specjalności „Organizator usług społecznych”, „Asystentura i mediacja socjalna”, „Animator społeczności lokalnych” oraz „Praca socjalna z osobami starszymi”.

W kwestionariuszu zamieszczono także propozycję następujących szkoleń specjalizacyjnych dla pracowników socjalnych II stopnia w zawodzie pracownik socjalny: „Praca socjalna z osobami bezrobotnymi”, „Praca socjalna z osobami uzależnionymi”, „Praca socjalna z osobami bezdomnymi” oraz „Praca socjalna z osobami opuszczającymi zakłady karne i areszty śledcze” – nie zostały one jednak wybrane jako preferowane przez żadną z jednostek powiatowych udzielających odpowiedzi na to pytanie.

Podsumowanie

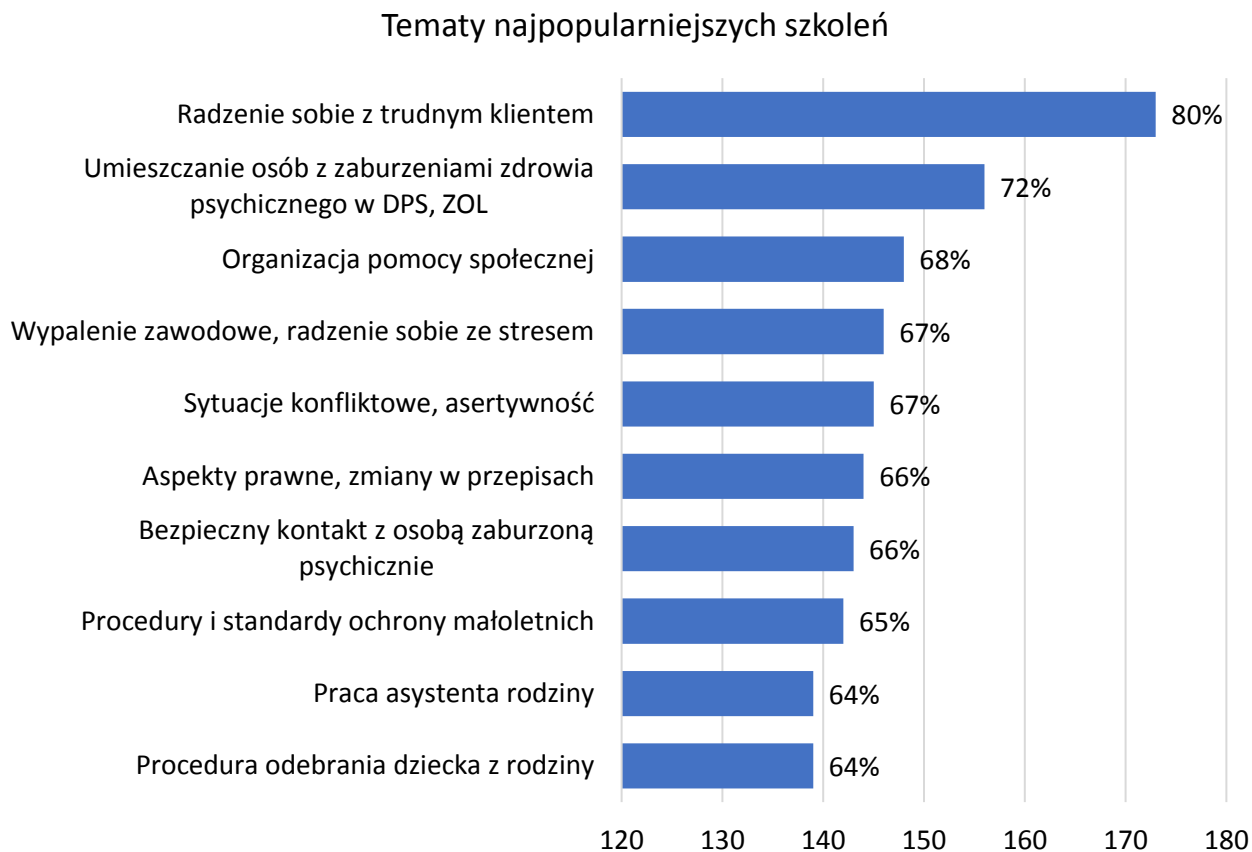
Kadry organizujące i planujące usługi społeczne z terenu województwa łódzkiego objęte badaniem w szczególności zainteresowane są szkoleniami z zakresu zdrowia psychicznego. Aż trzy tematy z tego obszaru znalazły się w pierwszej dziesiątce najpopularniejszych szkoleń spośród wszystkich zaproponowanych w ankiecie. Dwa ze wspomnianych powyżej tematów to jednocześnie najczęściej wskazywane przez respondentów odpowiedzi: przedstawiciele 80% (173 z 217) gminnych i powiatowych jednostek samorządu terytorialnego oraz innych instytucji i podmiotów działających na rzecz włączenia społecznego w województwie łódzkim zadeklarowało chęć udziału w szkoleniu dotyczącym **sposobów radzenia sobie z trudnym i agresywnym klientem** (pierwsza pozycja), a 72% (156 z 217) chciałoby skorzystać ze szkolenia dotyczącego **procedury umieszczania osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego w DPS, ZOL (za zgodą i bez zgody) oraz ubezwłasnowolnienia** (druga pozycja). W przypadku drugiego z wymienionych tematów zdecydowanie przeważały liczne wskazania jednostek gminnych, wśród których szkoleniem tym zainteresowanych było 82% podmiotów. Trzeci z tematów dotyczących zdrowia psychicznego – **zasady bezpiecznego kontaktu z osobą zaburzoną psychicznie** – znalazł się na siódmej pozycji zestawienia najpopularniejszych szkoleń.

Warto zauważyć, że dużą popularnością cieszyły się także tematy szkoleń z zakresu pracy socjalnej (**wypalenie zawodowe, radzenie sobie ze stresem i praca nad emocjami** – czwarta pozycja; **radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych, asertywność w pracy socjalnej** – piąta pozycja) oraz z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej (**procedury i standardy ochrony małoletnich w celu skutecznego przeciwdziałania krzywdzeniu – zmiana ustawy o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw** – ósma pozycja; **praca asystenta rodziny** – dziewiąta pozycja).

Wśród najpopularniejszych szkoleń znalazły się również dwie propozycje z kategorii „Zarządzanie”, tj. **szkolenie specjalizacyjne z zakresu organizacji pomocy społecznej** (trzecia pozycja) oraz **szkolenie z aspektów prawnych i zmian w przepisach w oparciu o ustawę o pomocy społecznej** (szósta pozycja), a także szkolenie dotyczące **procedury odebrania dziecka z rodziny (przepisy, zaangażowane instytucje)** z kategorii „Przeciwdziałanie przemocy” (dziesiąta pozycja). Szczegółowy rozkład odpowiedzi zaprezentowano na wykresie poniżej.

Rysunek 29. Najpopularniejsze tematy szkoleń wśród kadry pomocy społecznej z województwa łódzkiego (n=217)

Źródło: opracowanie własne.

Analiza odpowiedzi udzielonych przez wszystkie instytucje i podmioty objęte badaniem **w ramach poszczególnych bloków tematycznych** pozwoliła na wskazanie szkoleń cieszących się największym zainteresowaniem w każdym z wyodrębnionych obszarów:

– **Zarządzanie:**

- 1) aspekty prawne i zmiany w przepisach w oparciu o ustawę o pomocy społecznej (66% wskazań; odpowiedź udzielona przez 144 jednostki);
- 2) Kodeks postępowania administracyjnego w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (62% odpowiedzi; 134 jednostki);
- 3) Skuteczne zarządzanie w pomocy społecznej (57% wskazań; 123 jednostki);

– **Praca socjalna:**

- 1) Wypalenie zawodowe, radzenie sobie ze stresem i praca nad emocjami (67% wskazań; odpowiedź udzielona przez 146 jednostek);
- 2) Radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych, asertywność w pracy socjalnej (67% odpowiedzi; 145 jednostek);
- 3) Procedura kierowania do domu pomocy społecznej/rozliczanie pobytu w DPS (54% wskazań; 118 jednostek);

– **Rozwój usług społecznych i deinstytucjonalizacja:**

- 1) Pozyskiwanie środków na realizację usług społecznych, w tym świadczonych w społeczności lokalnej (56% wskazań; odpowiedź udzielona przez 122 jednostki);
- 2) Nowe formy realizacji usług (np. usługi sąsiedzkie, rozwój wolontariatu) (53% odpowiedzi; 115 jednostek);
- 3) Rozwój usług społecznych – planowanie i organizacja usług w myśl idei deinstytucjonalizacji (50% wskazań; 108 jednostek);

– **Przeciwdziałanie przemocy:**

- 1) Procedura odebrania dziecka z rodziny (przepisy, zaangażowane instytucje) (64% odpowiedzi udzielonych przez 139 jednostek);
- 2) Procedura "Niebieskie Karty" (63% wskazań; 136 podmiotów);
- 3) Formy wsparcia osób doświadczających przemocy (62% odpowiedzi; 135 jednostek);

– **Wspieranie rodziny i piecza zastępcza:**

- 1) Procedury i standardy ochrony małoletnich w celu skutecznego przeciwdziałania krzywdzeniu – zmiana ustawy o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (65% odpowiedzi, temat wskazany przez 142 jednostki);
- 2) Praca asystenta rodziny (64% wskazań; 139 jednostek);
- 3) Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (52% odpowiedzi udzielonych przez 113 jednostek);

– **Zdrowie psychiczne**

- 1) Sposoby radzenia sobie z trudnym i agresywnym klientem (80% odpowiedzi; temat wskazany przez 173 jednostki);
- 2) Procedura umieszczanie osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego w DPS, ZOL (za zgodą i bez zgody), ubezwłasnowolnienie (72% wskazań; 156 jednostek);

3) Zasady bezpiecznego kontaktu z osobą zaburzoną psychicznie (66% odpowiedzi; 143 jednostki);

– **Ekonomia społeczna**

1) Tworzenie i prowadzenie podmiotów ekonomii społecznej, aspekty finansowe i prawne funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej (47% wskazań; szkolenie wybrane przez 101 jednostek);

2) Współpraca lokalnych podmiotów ekonomii społecznej z JST (46% odpowiedzi; 99 jednostek);

3) Pozyskiwanie środków na utworzenie i utrzymanie podmiotów ekonomii społecznej (42% wskazań; 91 jednostek).

Rozpatrując powyższe wyniki należy mieć jednocześnie na uwadze, że na powyższy ranking największy wpływ miały odpowiedzi udzielane przez jednostki gminne, które były najliczniej reprezentowane w badanej zbiorowości.

Biorąc pod uwagę badane grupy podmiotów, **największym zainteresowaniem jednostek gminnych** cieszyły się dwa tematy szkoleń, tj. **sposoby radzenia sobie z trudnym i agresywnym klientem** oraz **procedury umieszczania osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego w DPS, ZOL (za zgodą i bez zgody) oraz ubezwłasnowolnienia**. Chęć udziału w powyższych szkoleniach wyrazili przedstawiciele 131 ze 160 jednostek gminnych objętych badaniem (po 82% wskazań).

W przypadku **jednostek powiatowych** (łącznie z Centrum Administracyjnym Pieczy Zastępczej w Łodzi), zdecydowanie największe zainteresowanie – podobnie jak miało to miejsce w przypadku podmiotów gminnych – wzbudziło **szkolenie z zakresu sposobów radzenia sobie z trudnym i agresywnym klientem**. Temat ten wskazało 20 z 22 badanych podmiotów, tj. 91% jednostek.

Podmioty ekonomii społecznej wykazywały stosunkowo najmniejsze zainteresowanie przewidzianymi w ramach projektu szkoleniami w porównaniu do innych podmiotów objętych badaniem. W przypadku tej grupy odbiorców najczęściej wskazywane było **szkolenie certyfikacyjne obejmujące trening umiejętności społecznych** – chęć udziału w nim wyraziły 24 z 34 badanych PES (tj. około 70% podmiotów).

Przedstawiciele ośrodka wsparcia ekonomii społecznej, który udzielił odpowiedzi na ankietę, wyrazili chęć udziału w większości szkoleń. W przypadku tego podmiotu warto zwrócić uwagę,

że zgłosił on zapotrzebowanie na wszystkie szkolenia z zakresu **rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji** oraz **ekonomii społecznej**.

Analizując preferowane formy kształcenia pracowników socjalnych, większość badanych pracowników gminnych i powiatowych jednostek samorządu terytorialnego jest zainteresowana doksztalaniem pracowników poprzez szkolenia specjalizacyjne dla pracowników socjalnych I stopnia w zawodzie pracownik socjalny (129 z 172 jednostek, które zatrudniają pracowników socjalnych, tj. 75%). Szkoleniem specjalizacyjnym dla pracowników socjalnych II stopnia w zawodzie pracownik socjalny jest zainteresowanych 107 z 172 jednostek zatrudniających pracowników socjalnych (67%). Wśród najpopularniejszych specjalności dla II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny znalazły się:

- **Praca socjalna z osobą i rodziną z problemem przemocy** (69 ze 116 jednostek zainteresowanych szkoleniami specjalizacyjnymi II stopnia, tj. 59%),
- **Praca socjalna z rodziną z problemami opiekuńczo-wychowawczymi** (60 ze 116 jednostek zainteresowanych szkoleniami specjalizacyjnymi II stopnia, tj. 52%),
- **Praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinami** oraz **Praca socjalna z osobami starszymi** (po 39 ze 116 jednostek zainteresowanych szkoleniami specjalizacyjnymi II stopnia, tj. 34%).

Spis rysunków

<i>Rysunek 1. Gminne jednostki województwa łódzkiego, z których otrzymano odpowiedź na ankietę</i>	<i>7</i>
<i>Rysunek 2. Rozkład terytorialny podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego, które odpowiedziały na ankietę</i>	<i>8</i>
<i>Rysunek 3. Tematy szkoleń z zakresu zarządzania wskazane przez jednostki gminne (n=160)</i>	<i>10</i>
<i>Rysunek 4. Tematy szkoleń z zakresu zarządzania wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)</i>	<i>11</i>
<i>Rysunek 5. Tematy szkoleń z zakresu zarządzania wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)</i>	<i>13</i>
<i>Rysunek 6. Tematy szkoleń z zakresu pracy socjalnej wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160)</i>	<i>14</i>
<i>Rysunek 7. Tematy szkoleń z zakresu pracy socjalnej wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)</i>	<i>16</i>
<i>Rysunek 8. Tematy szkoleń z zakresu pracy socjalnej wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)</i>	<i>17</i>
<i>Rysunek 9. Tematy szkoleń z zakresu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160)</i>	<i>18</i>
<i>Rysunek 10. Tematy szkoleń z zakresu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)</i>	<i>19</i>
<i>Rysunek 11. Tematy szkoleń z zakresu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)</i>	<i>21</i>
<i>Rysunek 12. Tematy szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160)</i>	<i>22</i>
<i>Rysunek 13. Tematy szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)</i>	<i>23</i>
<i>Rysunek 14. Tematy szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)</i>	<i>24</i>
<i>Rysunek 15. Tematy szkoleń z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160)</i>	<i>25</i>
<i>Rysunek 16. Tematy szkoleń z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)</i>	<i>26</i>
<i>Rysunek 17. Tematy szkoleń z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)</i>	<i>27</i>
<i>Rysunek 18. Tematy szkoleń z zakresu zdrowia psychicznego wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160)</i>	<i>28</i>
<i>Rysunek 19. Tematy szkoleń z zakresu zdrowia psychicznego wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)</i>	<i>29</i>

<i>Rysunek 20. Tematy szkoleń z zakresu zdrowia psychicznego wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)</i>	<i>30</i>
<i>Rysunek 21. Tematy szkoleń z zakresu ekonomii społecznej wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160).....</i>	<i>31</i>
<i>Rysunek 22. Tematy szkoleń z zakresu ekonomii społecznej wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)</i>	<i>32</i>
<i>Rysunek 23. Tematy szkoleń z zakresu ekonomii społecznej wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)</i>	<i>33</i>
<i>Rysunek 24. Preferowane formy kształcenia kadr pomocy społecznej wskazane przez jednostki gminne z terenu województwa łódzkiego (n=160)</i>	<i>34</i>
<i>Rysunek 25. Preferowane formy kształcenia kadr pomocy społecznej wskazane przez jednostki powiatowe z terenu województwa łódzkiego (n=22)</i>	<i>36</i>
<i>Rysunek 26. Preferowane formy kształcenia kadr pomocy społecznej wskazane przez podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego (n=34)</i>	<i>37</i>
<i>Rysunek 27. Preferowane specjalności dla II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny wśród jednostek gminnych (n=154)</i>	<i>39</i>
<i>Rysunek 28. Preferowane specjalności dla II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny wśród jednostek powiatowych (n=18).....</i>	<i>40</i>
<i>Rysunek 29. Najpopularniejsze tematy szkoleń wśród kadry pomocy społecznej z województwa łódzkiego (n=217)</i>	<i>43</i>